

Республикалық ғылыми
ақпараттық әдістемелік журнал

ДАНА

БАЛА

№2(14)2018

Меншік иесі:

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі «Мектепке дейінгі балалық шақ» Республикалық орталығы» РММ Республикалық ғылыми-ақпараттық журнал

Директор:

Игенбаева Бижан Құрманғалиқызы
ҚР Білім және ғылым министрлігі «Мектепке дейінгі балалық шақ» Республикалық орталығының директоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, доцент

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Сұлтангазиева Шарапат Сейсенбекқызы
ҚР Білім және ғылым министрлігі Мектепке дейінгі және орта білім департаменті Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту басқармасының басшысы, педагогика ғылымдарының кандидаты
Жұмабаева Әзия Елжұпанқызы
Абай атындағы ҚҰПУ Мектепке дейінгі тәрбие және бастауыш білім беру теориясы мен әдістемесі кафедрасының меңгерушісі, педагогика ғылымдарының докторы, профессор
Жиенбаева Сайраш Нағашыбайқызы
ҚызПУ Педагогика-психология факультетінің деканы, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор
Ғалымжанова Маржан Анесқызы
«Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы Атырау облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институтының директоры, педагогика ғылымдарының кандидаты, профессор,
Халықаралық ақпараттандыру академиясының академигі
Искакова Гүлнар Қайроллақызы
Астана қаласы №73 «Аяулым» балабақшасының меңгерушісі

Редактор: Айдана Шотбайқызы

Дизайнер: Алматова Айтолқын

Редакция мекенжайы:

Қазақстан Республикасы, 010000
«Мектепке дейінгі балалық шақ» РММ
Астана қаласы, VIP - қалашығы, №3
тел: +7(7172)23-20-06,
www.rc-dd.kz
e-mail: danabala2017@mail.ru

Республикалық ғылыми- ақпараттық әдістемелік журналы
Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігі Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің мерзімді баспасөз басылымын және ақпараттық агенттікті есепке қою туралы №14553-Ж куәлігімен есепке қойылды (15.09.2014ж.)

Негізгі тақырыптық бағыты

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту саласы бойынша озық идеялар мен тәжірибелерді тарату, педагогтар мен ата-ана қауымына ақпарат түрінде әдістемелік көмек көрсету

Основная тематическая направленность

Распространение передовых идей и опыта в области дошкольного воспитания и обучения, оказание методической помощи педагогической и родительской общественности в виде информационного материала

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ

**УАҚЫТ ТАЛАБЫ
ПРОБЛЕМА ВРЕМЕНИ**

Ш. Е.Сұлтангазиева
Проблемы и перспективы в направлениях работы системы дошкольного воспитания и обучения.....5

Г.У.Тусупова
Развитие профессиональной компетенции педагогов доо в системе повышения квалификации 9

А.Т.Ахатова
«Заочный детский сад» - социализация ребенка в обществе.....11

**БАЛАЛАРДЫҢ ЖОБАЛАРЫ
ПРОЕКТЫ ДЕТЕЙ**
Б.Қ.Құмарова
Жобалау жұмыс ғылымға бастар жол.....13

**ЖАҢА ӘДІСТЕР МЕН ТӘСІЛДЕР
НОВЫЕ МЕТОДИКИ И ПОДХОДЫ**
Ж. Коздигарина
Интерактивті технология негізінде флипчарт сабақтарды қолдану.....17

ИННОВАЦИЯЛАР/ИНОВАЦИИ
Б. Д. Сағынбаевна
Мектепке дейінгі жастағы балаларға құқықтық тәрбие берудің замануи модельдері.....19

Н.К.Абилхасанова
Восковичтің ойын технологиясы балабақшада.....23

Г.Ш.Нұрмағанбетова
5-6 жастағы балаларды мектепке сапалы дайындауға бағытталған инновациялық әдістер мен технологияларды қолдану.....29

**ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР
НАЦИОНАЛЬНЫЕ ЦЕННОСТИ**
Сариева Тойған Қалимқызы
Мектеп жасына дейінгі баланың қабілетін асық арқылы дамыту.....33

М.С.Утепова
Патриоттық тәрбие берудегі музейдің ролі.....37

**АТА-АНАМЕН ЖҰМЫС
ВРЕМЯ РОДИТЕЛЕЙ**

Қ.Айқымбаева

Балалардың бал мекені – Күңиуақ.....41

Ж.Ж.Искалиева, А.М.Сапарова
Отбасы – жылы уямыз, тірегі – ата-анамыз.....43

А.Т.Райсова
Инновационные формы работы с родителями.....47

Е.Н.Плоских
Нетрадиционное родительское собрание: как средство взаимодействия педагога с семьей.....49

НЫСАНА/ОБЪЕКТИВ

С. А.Омарова
Бала бойындағы агрессияның пайда болуына әсер ететін факторлар мен оларды жою жолдары.....52

БАЙҚАУ/КОНКУРС

М.С.Қожамуратова
Туған жер-алтын бесік.....56

А.Т.Кенжеғалиева
Жұмыла көтерген жүк жеңіл.....58

ҮЗДІК ТӘЖІРИБЕ/ЛУЧШИЙ ОПЫТ

А.И.Елешова
«Бәрін білім келеді» интеллектуалдық дамыту зертханасы – балалардың таньмын арттыру нәтижесі.....61

М.К.Акмағамбетова
Сенсорно-двигательные игры для детей младшего дошкольного возраста.....69

Т.Е. Креккер
Использование элементов Су-Джок терапии при обучении детей 5 - 6 лет звуковой культуре речи.....74

Л.В.Крестова
Развитие речевой коммуникации у детей младшего дошкольного возраста – фундамент успешного обучения дошкольнику.....77

Г.Б.Тұяқбаева
Үштілділікке баулудың әдістемелік жолдары.....80

Ш. СУЛТАНГАЗИЕВА
руководитель управления дошкольного
воспитания и обучения ДДСО МОН РК

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ В НАПРАВЛЕНИЯХ РАБОТЫ СИСТЕМЫ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ

В дошкольном образовании в свете имеющихся достижений и трудностей в управлении этой сферой, мы отмечаем основные три проблемы:

- 1) обеспечение доступности к качественным услугам дошкольного воспитания и обучения;
- 2) качественный состав педагогических кадров дошкольных организаций;
- 3) внедрение обновленного содержания.

Остановимся на каждой из проблем отдельно. Доступ к дошкольным организациям и обеспечение их качества - первоочередная задача МИО и Министерства.

В докладе ЮНЕСКО 2015 года «Образование для всех» прогресс страны в валовом охвате дошкольным образованием детей 3-6 лет оценен как значительный. Тем не менее, Казахстан только лишь подступает к выходу из группы стран с низким охватом (30-69%) к среднему (70-79%).

Сегодня в республике функционируют 9828 дошкольных организаций с контингентом 862,2 тыс. детей, из них 3058 – частных дошкольных организаций.

Охват детей 1-6 лет – 66,1%, в том числе 3-6 лет – 90,5%.

При этом рост сети в последнее время идет, в основном, за счет открытия частных дошкольных организаций.

По итогам проведенного мониторинга МИО по

инвентаризации всех дошкольных организаций для определения возможности высвобождения новых мест, руководствуясь требованиями новых Санитарных правил, частными дошкольными организациями предоставлено 53 тыс. мест (763 ДО) и около полутора тыс. мест дошкольными организациями, открытых на 1-х этажах жилых комплексов. Самая активная работа в этом направлении проведена в ЮКО (182 ед. на 16,9 тыс. мест), Алматинской области (101 ед. на 5,4 тыс. мест) и г. Алматы (142 ед. на 5,3 тыс. мест).

В целях обеспечения мониторинга по расширению сети по доступности дошкольного образования Министерством ежегодно проводится корректировка Пошагового плана открытия дошкольных организаций. В нынешнем году План составлен до 2025 года.

Мы демонстрируем откорректированный Пошаговый план, который направлен в Министерство за подписью заместителя акима региона. По анализу которого гг. Алматы и Астана впервые показывают риск недостижения 100% охвата детей 3-6 лет в 2019 году и тем самым ставят под угрозу реализацию основной задачи ГПРОН РК на 2016-2019 годы.

В свою очередь Министерством в 2016 году в НОБД представлена форма подетям, получающих дошкольное воспитание и обучение в семье

(центры развития, репетиторство и т.д.). Для внесения изменения в методику расчета охвата детей дошкольными организациями необходимо категорию таких детей заносить в НОБД только по ИИНу. И сегодня мы должны обсудить вопрос о принятии решения по исключению детей данной категории от общего количества детей 3-6 лет при расчете показателя по охвату.

Данная проблема по показателю охвата детей 3-6 лет в регионах возникает и при согласовании меморандумов.

Для осуществления государственного контроля за деятельностью дошкольных организаций в рамках Предпринимательского кодекса РК применяется расчет показателя степени риска. Показатель степени риска рассчитывается по шкале от 0 до 100 и определяется путем суммирования показателей значительных и незначительных нарушений. При показателе степени риска от 0 до 60 в отношении субъекта выборочная проверка не проводится, выборочная проверка проводится при показателе от 60 до 100.

Одним из главных рычагов развития сети, в особенности частных, - размещение госзаказа. В настоящее время внесены существенные изменения в Правила госзаказа. Основные из них:

- в состав комиссии включены представители госорганов местного значения, маслихатов и акиматов, НПО, НПП «Атамекен»;
- перечень документов дополнен копиями заключения СЭС и пожарной безопасности;
- определен перечень документов, предоставляемых при переезде, продажи и переименовании дошкольной организации;
- определен порядок проведения и сроки конкурса;
- протокол оформляется секретарем, подписывается председателем, секретарем и всеми членами комиссии, участвовавшими на заседании;
- к конкурсу допускаются организации, уведомившие департаменты по контролю в сфере образования и науки;
- заказчиком один раз в полгода изучаются условия (здание, контингент детей и педагогов, оснащение), предоставляемых услуг по госзаказу.

Стремительное восстановление сети дошкольных организаций с начала 2000-х годов потребовало 5-кратное увеличение количества педагогов-дошкольников (в 2000 г. – 16 048, в 2016 - 84 796). В этих условиях Министерство

пошло на допуск в дошкольные организации кадров с непрофильным педагогическим образованием.

Ежегодно АО «НЦПК «Өрлеу» проводятся курсы повышения квалификации для 7600 педагогов системы дошкольного воспитания и обучения в количестве 72 ч. С 2018 года количество педагогов увеличивается до 9600 чел.

В содержание программ курсов повышения квалификации включены лекции, семинары, практическая работа, тренинги, мастер-классы, презентации мини-урока, ролевые игры, обсуждение видеофильмов, онлайн-форумы, онлайн-консультации и т.д. Направляется вопрос-курсы краткосрочные, из них определенное количество часов отведено на онлайн и самостоятельное обучение, и тогда в оставшиеся часы можно ли дать педагогу достаточный объем знаний по методике обучения детей.

В 2016 году обновлен стандарт дошкольного воспитания и обучения, содержание которого ориентировано на построение модели образования, основанной на ожидаемых результатах развития детей по пяти образовательным областям («Здоровье», «Коммуникация», «Познание», «Творчество», «Социум») отдельно для каждого возраста.

Внесены изменения в Типовой учебный план дошкольного воспитания и обучения.

Разработана и внедрена единая Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения.

В 2017-2018 учебном году внедрена система оценивания развития умений и навыков детей. Педагог, используя критерии (воспроизводит ребенок те или иные действия, понимает, что он делает и применяет самостоятельно то, что он умеет) оценивает уровень освоения каждым ребенком содержания учебной программы. Это позволяет зафиксировать динамику развития детей на разных этапах, оказать педагогическую поддержку их индивидуальному развитию и скорректировать дальнейшую работу с ними.

Вместе с тем, система индикаторов в настоящее время заполняется вручную по результатам учебных достижений детей. Это занимает определенное время педагога.

В настоящее время Министерством начата работа по автоматизации системы индикаторов по оцениванию развития детей. Данная система позволит существенно снизить бумажную работу педагога, так как в электронную систему будет заложена функция автоматизированного

подведения результатов мониторинга.

В нынешнем учебном году в 48 пилотных организациях образования проводится апробация «Букваря» и УМК для обучения детей 5 лет навыкам чтения и письма.

Рабочей группой прорабатываются вопросы:

- подготовки рекомендации совещания, в котором будет предусмотрена разработка единого «Әліппе»-«Букварь» с учетом положительного опыта апробации и введения латиницы;
- доработки учебной программы «Әліппе»-«Букварь» с введением латиницы;

- внесения изменений в НПА (ГОС, ТУП, Типовую учебную программу дошкольного воспитания и обучения);

- экспертизы «Әліппе»-«Букварь»;

- апробации в 2019-2020 учебном году по обучению детей 5 лет «Әліппе»-«Букварь» в 100 организациях образования (70 детских садов и 30 школ).

Министерством в период с 2014 по 2017 годы в целях определения научно-методологических основ развития детей раннего возраста изучен опыт зарубежных стран (Малайзия, Япония, Финляндия, Россия, Беларусь и др.) и разработаны Концептуальные основы раннего развития детей.

Проработаны рекомендации международных экспертов ЮНИСЕФ, ОЭСР, Всемирного банка, совместно с которыми подготовлен «Страновой обзор дошкольного воспитания и обучения в Казахстане».

В результате проведена интеграция Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения для обеспечения преемственности между ранним развитием детей (1-3 лет) и дошкольным образованием (3-6 лет).

На сегодняшнем этапе начата работа по разработке стандарта и программы раннего развития детей, развивающие социальные навыки и навыки самообучения, во исполнение поручения Главы государства.

Для оказания педагогической помощи родителям разработан сайт Отбасы.kz, посредством которого организовано дистанционное обучение родителей по 6-ти обучающим модулям, включающим видео-, аудио- и текстовый контент. Работа сайта будет продолжена и просим регионы активизировать формы работы с родителями и педагогами, в том числе и посредством посещения сайта.

Хочется обратить ваше внимание на одну из проблем, с которой Министерство сталкивается ежедневно при взаимодействии с регионами.

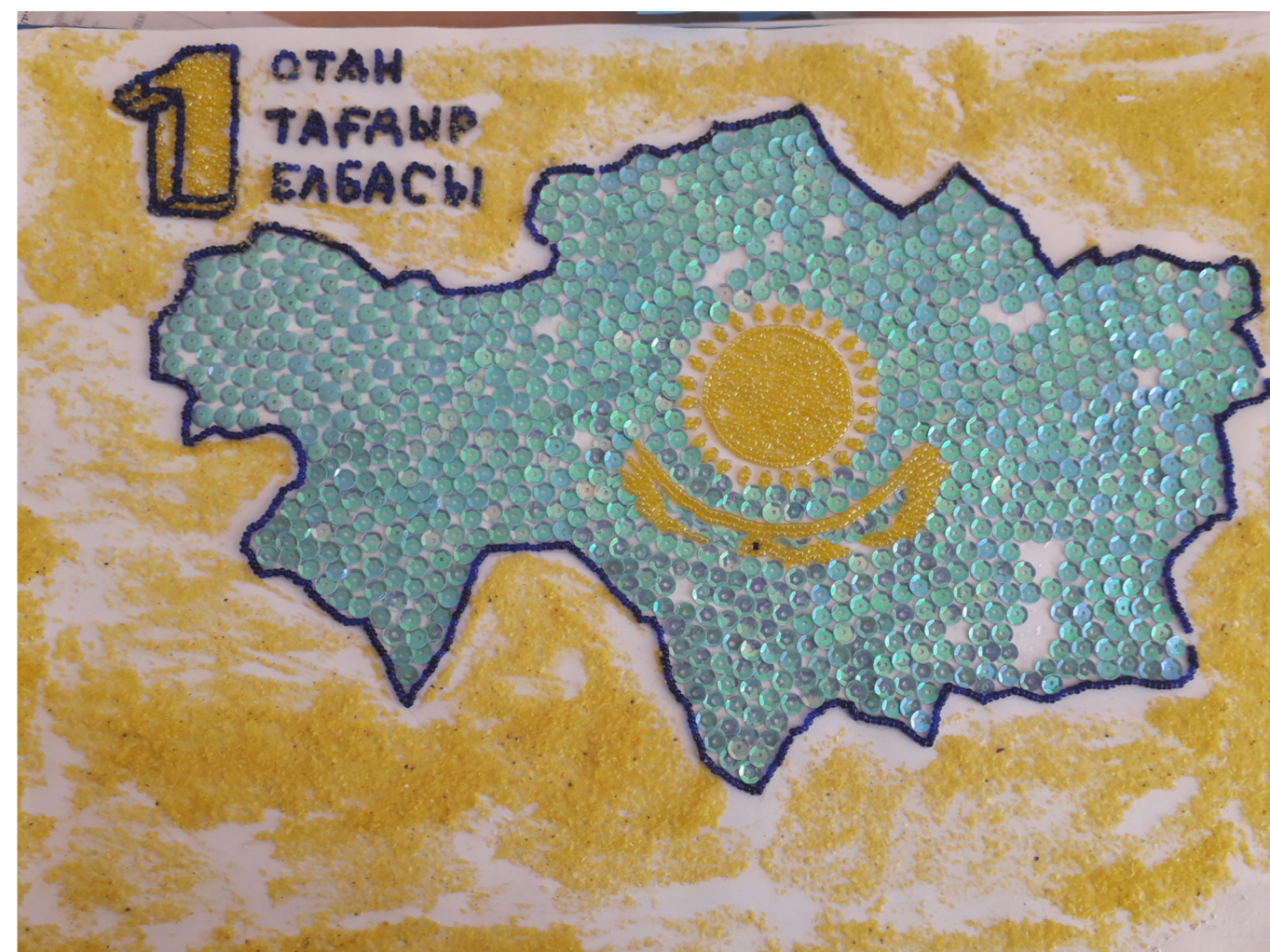
Сегодня Министерством изучен качественный состав специалистов-дошкольников управлений и отделов образования регионов. Итак, сегодня в республике всего специалистов – 270 чел. От общего количества специалистов 118 чел. (43,7%) имеют дошкольное образование, 152 чел. (56,2%) имеют стаж работы в дошкольной организации. Не имеют стажа работы и образования – 152 (56,2%). В последнее два года наблюдается снижение работы в Алматинской, Костанайской, Карагандинской, Северо-Казахстанской, Южно-Казахстанской областях.

Очень сложным был процесс корректировки Пошагового плана, который длился более 20 дней, вместо планового 10. Причиной этому было: не владение специалистами данными по сети, по охвату, по рождаемости своего региона, непонимание специалистом задач ГПРОН, СП, НОБД. Были случаи, когда специалист не знал что за документ ГПРОН.

При проведении большой работы по обновлению содержания дошкольного образования имеют место случаи, когда руководители, методисты детских садов, причем государственных, не знают требований ГОСО, содержания Типовой программы. Вместо циклограммы продолжают пользоваться технологическими картами, которые отменены год назад.

Слабо поставлена работа управлений, отделов образования, методических кабинетов по оказанию практической помощи в планировании и организации педагогического процесса для воспитателей. Об этом свидетельствуют частые обращения педагогов и родителей.

«Сүйікті қалам - Астана» балалар шығармашылық жұмысының республикалық байқауының жүлдегері Қанапия Абай 6 жас.
№ 23 «Балауса» мектепке дейінгі гимназия.

РАЗВИТИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ ДОО В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

Г.У.ТУСУПОВА
 ФАО «НЦПК «ӨРЛЕУ»
 ИНСТИТУТ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ
 ПЕДАГОГИЧЕСКИХ РАБОТНИКОВ ПО Г.АСТАНА

Педагогическая деятельность – одна из сложных и многоаспектных видов деятельности человека, в которой во все времена педагог предпринимает попытки понять, осмыслить, оценить и осознать уровень мастерства профессиональной деятельности. [1]

Развитие профессиональной компетентности зависит от различных свойств личности, причем основными ее источниками являются обучение и личный опыт.

Необходимо, также отметить сложный характер профессиональной компетентности, как в его определении, так и в развитии и оценке. Сочетание таких характеристик у педагогов, как его квалификация и компетентность позволяет определить динамику его личностно-профессионального продвижения. В соответствии с этим формировать и развивать компетентность можно только при наличии соответствующих профессиональных знаний, умений, сформированности внутреннего мира личности, мотивов деятельности, ценностных представлений о самом себе, своих профессиональных качествах, результатах собственной деятельности.

Профессиональная компетентность у педагогов требует специально организованной деятельности построения модели процесса, разработки механизмов и алгоритмов ее функционирования, средств и способов организации и учебно-методического обеспечения. Так, внешним по отношению к этому процессу, может быть создание, функционирование и развитие специальной образовательной среды. Подобной средой является система повышения квалификации и

профессиональной переподготовки работников образования, так как ее первостепенной задачей является разработка и реализация эффективных форм повышения профессиональной компетентности педагога.

В условиях обновления всех компонентов системы повышения квалификации (целей, задач, форм, методов и технологий обучения), ориентации на конечный результат главной целью ФАО НЦПК «Өрлеу» ИПК ПР по городу Астана определяет создание условий для эффективного развития профессиональной компетентности педагога.

Интеграция науки, образования и производства оказывает существенное влияние на последипломное образование, к основным функциям которого относятся: компенсаторная, адаптационная, корректирующаяся, развивающая, инновационная, интегративная, которые отвечают цели непрерывного профессионального и общекультурного роста. Чаще всего педагоги повышают уровень своей профессиональной компетентности в процессе практической деятельности и путем самообразования.

В настоящее время максимальную результативность обеспечивают такие формы повышения квалификации, которые предусматривают самостоятельное конструирование педагогом собственных возможностей, а также переход от практико-воспроизводящей деятельности к практико-преобразующей, к которым относятся: разработка индивидуальной образовательной программы педагога; индивидуальные стажировки на базе опорных методических

площадок, предполагающие разработку педагогом программы по усвоению передового педагогического опыта; создание виртуальных методических кабинетов как формы сетевого взаимодействия пользователей ресурса, как в режиме реального, так и отложенного времени; место в сети Интернет, где можно обменяться информацией, высказать свою точку зрения на форуме, получить «неотложную» консультацию по интересующему вопросу; реализация модульной системы повышения квалификации, учитывающий индивидуальную образовательную программу педагога и т.д.

На сегодняшний день инновационность является одним из ключевых векторов развития образовательного пространства и его компонентов. Особое место среди инновационных образовательных технологий занимает модульная система повышения квалификации. Эта форма повышения квалификации предусматривает выбор педагогом наиболее приемлемых для себя сроков обучения, объем от 36 до 72 часов и набора модулей (инвариатный и вариативный компонент), возможность удовлетворения своих профессиональных потребностей, конструирование индивидуальной программы повышения квалификации педагога, предполагает обязательное включение в ее состав предметной учебной программы, посвященных актуальным проблемам развития современного образования, нормативно-правовой базы, психолого-педагогической теории, содержательной, технологической базы.

Следует отметить, что включение инвариантного образовательного компонента в дополнительную профессиональную образовательную программу позволяет преодолеть имеющуюся инерционность традиционных форм повышения квалификации с сохранением единых критериев качества системы повышения квалификации педагогов. Для сбалансированного распределения учебного времени в образовательных программах предусмотрены различные формы обучения – лекции, лекции-диалоги, дискуссии, практические работы, мастер-классы, тренинги, круглые столы, семинары, вебинары по обмену опытом, конференции, выездные практические занятия, презентации мини-мероприятий, проектные и самостоятельные работы, включая дистанционное обучение.

Так, в сентябре месяце 2017 года ФАО НЦПК «Өрлеу» ИПК ПР по городу Астана были проведены курсы повышения квалификации для методистов дошкольных организаций образования на тему «Организационно-педагогические аспекты методической работы в условиях обновления содержания дошкольного образования» в режиме смешанного обучения («blended learning»). Организация образовательного процесса в режиме смешанного обучения («blended learning») включала разнообразные формы и методов подачи учебного материала. В процессе обучения были применены различные событийно-ориентированные методики, к примеру, сочетание электронных обучающих программ в реальном времени, элементов индивидуальных занятий тренера с обучаемым, а также программы, в которой слушатель сам установил оптимальную скорость и интенсивность процесса обучения. Ключевым моментом при обучении в режиме смешанного обучения ("blended learning") явилось выбор правильного сочетания способов донесения материала, которое значительным образом повлияло на ход курса при максимально низком уровне затрат.

Думаем, что новые подходы к организации педагогического процесса, к профессиональной компетентности педагога, содержанию дошкольного воспитания и обучения способствует успешной реализации поставленных задач по применению современных подходов к развитию профессиональной компетентности педагогов в системе повышения квалификации.

Внедрение подобных форм в систему повышения квалификации позволяет говорить о высокой технологичности и динамизме, которые обеспечиваются за счет использования интерактивных методов работы со слушателями и возможности построения образовательного маршрута. Не вызывает сомнения и тот факт, что система повышения квалификации обеспечивает требуемый уровень компетентности педагогов, гибкость, непрерывность, открытость и индивидуализацию процесса повышения квалификации, преодолевая при этом и такую актуальную проблему, как кризис профессиональной компетентности педагога.

АХАТОВА АЛИЯ ТУЛКЫБАЕВНА
руководитель
информационно-аналитического отдела
РЦ «Дошкольное детство»

«ЗАОЧНЫЙ ДЕТСКИЙ САД» - СОЦИАЛИЗАЦИЯ РЕБЕНКА В ОБЩЕСТВЕ

Семья – первоисточник и образец формирования межличностных отношений для ребенка, а родители – образцы для подражания. Не существует другого такого института, где так точно определяются закономерности формирования будущего человека. За поведенческими проблемами, особенностями детских взаимоотношений стоят взрослые – их взгляд на мир, позиция, поведенческие стереотипы. Проблемы ребенка невозможно решать без учета того, что он зависит от ситуации и окружения, в которых находится. Искренняя заинтересованность взрослых – родителей, педагогов создает хорошую возможность для развития позитивных детско-родительских взаимоотношений.

Одна из эффективных нетрадиционных форм работы с родителями – консультационный пункт. Он обеспечивает преемственность семейного и общественного воспитания и образования, оказывает квалифицированной педагогическую помощь родителям (законным представителям) и детям дошкольного возраста, воспитывающимся на дому. Также оказывает содействие в социализации детей дошкольного возраста, не посещающих дошкольные образовательные учреждения.

От семьи во многом зависит, каким этот мир будет восприниматься ребенком: интересным, волнующим, несущим открытия и позитивные

эмоции или чужим и враждебным. В семье заложен огромный воспитательный потенциал. К сожалению, сегодня наблюдается неэффективное использование воспитательного потенциала семьи. У родителей отсутствует программа воспитания, в основном оно стихийно, их педагогические знания отрывочны, нет четких представлений о возрастных и психических особенностях и потребностях ребенка, они не умеют анализировать свои методы воспитания. И как следствие – частые ошибки, снижающие его результативность.

При этом новые формы ориентированы как на семьи, чьи дети регулярно посещают дошкольные организации, так и на те, в которых дети в детские сады не ходят.

Одной из таких новых форм является организация консультационных пунктов на базе дошкольной организации для семей, воспитывающих детей в возрасте от 1 года до 5-6 (7) лет, не посещающих дошкольную организацию.

В республике функционирует более 6000 консультационных пунктов, они работают по Положению о работе консультационных пунктов для родителей разработанных и рекомендованных РЦ «Дошкольное детство».

Одной из традиционных форм взаимодействия дошкольной организации и семьи является консультирование педагогами родителей воспитанников – индивидуальное и групповое.

Консультационные же пункты призваны оказывать психолого-педагогическую помощь родителям, у которых нет возможности регулярно общаться с педагогами, психологами и другими специалистами, работающими в дошкольной организации, а также помочь гармоничному развитию детей. В консультационных пунктах работают с родителями, у которых дети не посещают дошкольные организации. А в пресекте заочного сада предусмотрены посещение мастер-классов, семинаров, консультации родителей вместе с детьми.

Практика свидетельствует о том, что встреча родителей со специалистами и включение в живой процесс взаимодействия «ребёнок – родитель – специалист» в условиях комфортной ситуации (в отдельном небольшом помещении со специально подготовленной предметной средой) оказываются наиболее полезными для родителей. Родители, которые неоднократно обращаются, со временем раскрываются, охотно делятся с педагогами своими проблемами, мыслями, семейным опытом и впоследствии доверяют своих детей уже знакомому детскому саду.

Основные формы работы «Заочного детского сада» – это Консультативный пункт и Центр игровой поддержки.

Специалисты, работающие с родителями, у которых дети не посещают дошкольные организации, способны помочь родителям грамотно оценить развитие ребёнка с учётом возрастных особенностей и норм. Так, для многих родителей характерно завышение требований к ребёнку, ориентация на раннее обучение и развитие. А если дошкольник в силу своих возрастных и индивидуальных особенностей не способен усвоить ту программу, которую составили для него взрослые, то у родителей может возникнуть тревога по поводу его развития. Другие же родители склонны считать ребёнка маленьким и несмышленым длительное время. Занижение требований также приносит отрицательные плоды.

Интересуют родителей и такие темы, как использование новых информационных технологий в воспитании и обучении детей, вопросы послушания ребёнка, организации его досуга и многое другое. В заочном саду родители могут получить ответы на свои вопросы, развеять тревоги и сомнения, утвердиться или, наоборот, скорректировать свои воспитательные

воздействия. Ещё одна задача заочного сада – оказание помощи в социализации детей. Дети должны научиться понимать, что проживание в мире сопряжено с выполнением целого ряда правил, с учётом мнения другого, уважением его прав.

Заочный сад создается при дошкольных организациях в целях оказания помощи родителям (законным представителям) и детям, не посещающим дошкольные организации, в том числе детям с ограниченными возможностями здоровья и воспитывающимся в условиях семьи, а также с целью обеспечения доступности школьного образования детям дошкольного возраста, выравнивания стартовых возможностей детей, не посещающих дошкольные организации.

Непосредственную работу с семьей осуществляют специалисты дошкольной организации (учитель-логопед, педагог-психолог, воспитатели, старший воспитатель и другие работники по запросу родителей).

Заочный детский сад оказывает психолого-педагогическую помощь родителям в обеспечении эффективного отбора содержания, средств и способов психолого-педагогического взаимодействия с ребенком, поддержку всестороннего развития личности детей, не посещающих дошкольные организации в целях поддержки раннего семейного воспитания. Осуществляет индивидуальную, ориентированную на результат педагогическую и психологическую помощь детям дошкольного возраста. Привлекает родителей и детей к участию в традициях, праздниках, развлечениях. Также способствует реализации идей социального партнерства и повышению эффективности воспитательно-образовательного процесса в условиях дошкольной организации.

ҚҰМАРОВА БИҒАЙША ҚАБИЖАНҚЫЗЫ
«Райхан гүлі» бөбекжайының
жоғары санатты меңгерушісі
Атырау облысы Махамбет ауданы

ЖОБАЛАУ ЖҰМЫСЫ – ҒЫЛЫМҒА БАСТАР ЖОЛ

Жобалау әдісі – инновациялық педагогикалық технология. Педагогикалық жоба ол педагогтардың арнайы ұйымдастырған, балалардың өздігінен шешім қабылдауын және де өз таңдауы мен еңбегінің, шығармашылығының нәтижесіне өзін жауапты ететін іс-әрекеттер тобы. Сондай-ақ, арнайы білімді қажет ететін айқын мәселелерге ынталандыру және жоба іс-әрекеті арқылы мәселенің шешімін қамтитын білімді іс жүзінде пайдалануы.

Жобамен жұмыс жасау әдісі өзекті әрі тиімді. Бұл әдіс баланың алған білімін саралауға, шығармашылық-ізденушілік қабілетін дамытуға, қарым-қатынастық дағдыларын эксперимент барысында бейімдеуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, ақпараттық-зерттеушілік білім берудің белсенді іс-әрекетіне ауысуына ықпал етеді. Жоба – педагогтар, ата-ана мен бала іс-әрекетінің жиынтығы. Ол баланың танымдық қызығушылығын арттыруда үлкен мақсатқа ие.

Жобамен жұмыс жасау педагогтарды жаңа ізденіске жетелейді, ата-аналарды балалармен отбасылық ынтымаққа, ал балаларды өз ойын толық жеткізіп, қорғай білетін көшбасшылыққа

тәрбиелейді. Балалар өз бетінше ойларын жеткізуге, еркін пікір алмасуға үйренеді. Ақпарат көздерін жинауда үлкендерге көмектесе алады. Жобалауға қатысқан әрбір баланың бойындағы ізденушілік, тілдік, ақпараттық дағдыларын жетілдіруге жәрдемдеседі. Бөбекжайда өткізілген жолбалалардың материалдарынан шағын мұражай ұйымдастырдық. **Мақсат:** жобалау әдісіне ата-аналардың балалардың қызығушылығын туғызу.

Мектеп жасына дейінгі балаға тән қасиет - бәрін білсем деп тұратын ынта-ықыласында. Осы қажеттілікті қанағаттандыру мақсатында біздің балабақшамызда жобалау жұмысын жүргізуге ерекше көңіл бөлінеді. Балаларда балабақшадан бастап ғылымның қарапайым түсініктері қалыптасады. Жобалау жұмысымен айналысу арқылы балалар өз ойын жинақтап, оны көпшілікке жеткізуге үйренеді. ХХІ ғасыр білім мен ғылымның ғасыры екенін ескерсек, жобалау жұмысы - ғылымға бастар жол.

Біз бүлдіршіндердің мектеп қабырғасында ғылыми жұмыстармен ізденушілік қасиеттің іргетасын қаладық.

ӨТЕПҚАЛИ СӘТБЕРГЕН САҒЫНДЫҚҰЛЫ
«Райхан гүлі» бөбекжайы
ортанғы топ тәрбиеленушісі
жетекшісі: Б.Құмарова

МЕНИҢ СҮЙІКТІ ЖАНУАРЫМ

Төрт түлікке жылқы, түйе, сиыр, қой, ешкі жатады. Оларды үйде бағып өсіреді, Бұл үй жануарлары еті, сүті, жүні, терісі арқылы адамға пайда әкеледі. Соның ішінде менің сүйікті жануарым ешкіге тоқталамын.

Ешкі қандай жануар?

Ешкі ұсақ мүйізді жұп тұяқты малға жатады. Ешкінің атасы – Сексек ата. Ешкінің мүйізі қырлы, дене бітімі жеңіл, құйрығы қысқа болып келеді. Ешкінің төлі лақ деп аталады. Ешкінің ең басты ерекшелігі – кез келген жағдайға бейімделе алатындығы. Ешкілер – көбейгіш әрі тез өсіп жетілетін мал. Оның түбіті, жүні, терісі, еті мен сүті пайдалы.

Ешкіні күтіп-баптау. Ешкі талғампаз жануар емес, бірақ тазалықты жақсы көреді. Сондықтан оларды кез келген орында асырауға болады, ең бастысы оның тұратын орны құрғақ, жарық, жылы болса болғаны.

Ешкінің негізгі азығы. Жазда далаға жайылады, қыста қорада тұрып жем шөп жейді, біз сияқты су ішеді

Ешкіден не аламыз?

Ешкінің сүті адам денсаулығына өте пайдалы. Оның құрамындағы май оңай сіңімді және жеңіл. Ешкі сүті балалардың сүйектерінің қалыптасуы үшін өте қажет, ешкі сүтін ішкен сәби тез сөйлеп, ерте жүреді. Оны әртүрлі өкпе, суық тию ауруларын емдеу үшін қолданады. Ешкінің еті асқазанда жылдам қорытылатын

және тез сіңетін жеңіл тағам.

Біздің ауылда ешкі бар, бірақ көп сауылмайды. Ешкінің сүтін кез келген адамнан алуға болмайды, ауру жұқтыруыңыз мүмкін. Сондықтан денсаулығы жақсы болуы үшін жылма жыл ешкіні мал дәрігеріне қаратып, ектіру қажет.

Ешкінің майымен салқын тиіп аурғанда, ем болады деп әжем деңемді сылайды. Әжем ешкінің түбітінен қолғап, шұлық тоқиды. Ешкі мүйізінен адамға қажетті көп нәрселер жасалады. Ешкі мүйізін көз тимеу үшін есіктің босағасына қағып қояды. Пышақтың сабы, кілтке тағатын әшекей бұйымдар киім ілгіштер жасалады.

Махамбет ауданы «Сарайшық» ауылында ешкі өсіру кешені бар. Біз саяхатқа ешкі өсіру кешеніне бардық. Ондағы ешкілердің ерекшелігі шетелден әкелінген. Орындары кең, жарық, таза. Тамақтануы, сауылуы, денсаулығын тексерлуі – бәрі автоматты түрде жасалады екен. Ауылда ешкіні қолмен сауса, мұнда жаңа құрылғымен сауады. Ешкілердің жейтін көк шөбінің өсетін жерін, лақтарын, ешкінің сауылатын орынын көрдік. Қазіргі кезде біздің бөбекжайда ішіп жүрген айранымыз және тағы да басқа сүзбе, йогурт, құрт, май, қаймақ өндіріледі. Олар өте дәмді, денсаулыққа пайдалы. Ешкі сүтінен осыншама көп өнім алынатынын біз білмейді екенбіз.

МЕН САЯХАТҚА БАРҒАНДА

*«Сарайшық» ешкі сүтін өңдеу кешеніне
апайлармен бірге бардым*

*Кешенге барғанда бөбекжай меңгерушісі Бигайша Қабижанқызы және досым
Рахым Азаматұлымен түскен суретіміз.*

*Ауылдағы ешкілер жазда далаға жайылып, қыста қорада тұрса,
кешендегі ешкілер қысы-жазы дайын көк шөп жейді екен, топырақсыз
көк шөпті өсіру жолдарымен таныстым.*

*Әжемнің айтуынша, ешкі сүтінің басқа малдың сүтіне қарағанда өзгеше кермек дәмі болады.
Осы дәмді болдырмау үшін кешенде ешкілерге күніне бір рет
кептірілген алма мен сәбіз береді.
Біз бөбекжайда ешкі сүтінен жасалған айран ішіп жүрміз.*

Ешкі сүтінен жасалған айран ішіңіздер, ол денсаулыққа өте пайдалы!

ИНТЕРАКТИВТІ ТЕХНОЛОГИЯ НЕГІЗІНДЕ ФЛИПЧАРТ САБАҚТАРДЫ ҚОЛДАНУ

Ж. КОЗДИГАРИНА,
«Мектепке дейінгі және бастауыш білім беру»
бөлімінің бөлім басшысы
ОҚО

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі – мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі. Сондықтан мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен оқытудың басты мақсаты баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуы екені баршамызға аян. Ал негізгі міндеттеріне баланың өмірін қорғау мен денсаулығын нығайту, баланың зиялылық, жеке тұлғалық және дене дамуын қамтамасыз ету, баланың дамуындағы ауытқушылыққа қажетті түзетулерді жүзеге асыру, балаларды жалпы адами құндылыққа тарту, баланың толыққанды дамуын қамтамасыз ету үшін отбасымен бірге өзара әрекет жатады.

Біздің қоғамымыз дамудың жаңа бағыты – ақпараттық кезеңге толықтай көшіп келеді. Бұл кезең компьютерлік техника мен оған байланысты барлық саласына кіріп, оның табиғи ортасына айналуға. Қазіргі кезде білім кеңістігін заманға сай ақпараттық технологиясыз елестету мүмкін емес. Жаңа ақпараттық коммуникациялық технологияны пайдалану білім мазмұнының заман талабына сай болуына, балалардың болашаққа қажетті білімді, толығымен алуына өздігімен меңгеруіне, өзін-өзі бағалай алуына, өз күшіне сенімділіктің болуына бағыттайды.

Бүгінгі таңда компьютерлік техниканы барлық қызмет ету саласына енгізуде жоғары кәсіптік деңгейлі мамандарды дайындау үшін жаңа талаптар қойып отыр. Соның нәтижесінде бұрыннан қалыптасқан оқытудың әдістері мен тәсілдерді біртіндеп қазіргі заманғы ғылымның

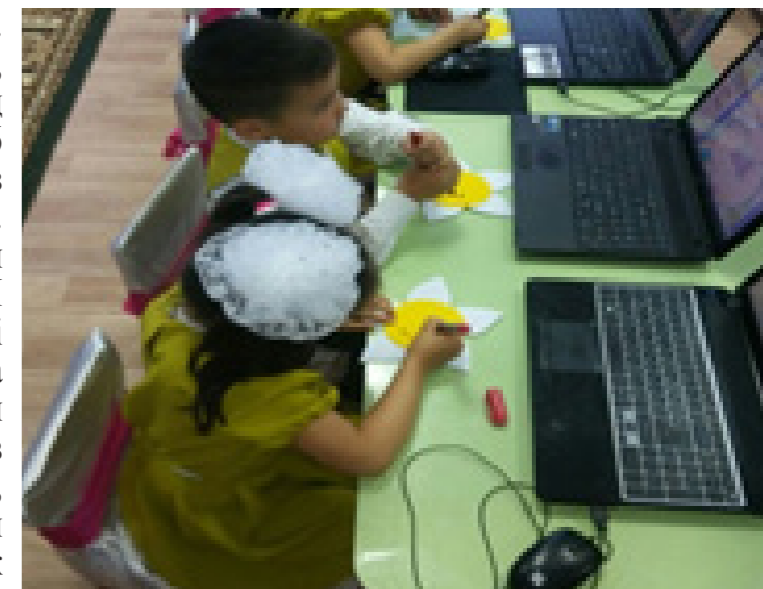
қолы жеткен жоғары технологияларды қолданып оқытатын прогрессивті тәсілдер ығыстырып келеді. Оған дәлел ОҚО Түлкібас ауданы Т.Рысқұлов ауылындағы «Таңшолпан» бөбекжай МКҚК базасында өткен «Интерактивті технология негізінде флипчарт сабақтарды қолдану» тақырыбындағы облыстық тәжірибелік семинары болды. Аталған шараның мақсаты: инновациялық технологияларға сүйене отырып, баланың бойында шығармашылық ойлауды дамытуға мүмкіндік жасап, ықпал етіп, дүниетанымы, қабілеттері жоғары дарынды, өнерпаз, іздемпаз тұлға қалыптастыру. Семинар барысында 13 ұйымдастырылған оқу қызметі көрсетілді. Атап айтар болсақ: «Тауық және балапан» «Құралай», I кіші топ тәрбиешілері: Алипбаева Н. Ниязова Ш.; «Жемістер мен көкөністер», «Ботақан» I кіші топ тәрбиешілері: Уразбаева М. Бижанова А.; «Теледидар», «Құлыншак» II кіші түзету-дамыту тобының тәрбиешісі Калдыбекова Н; «Астана – Отанымыздың жүрегі», «Ласточка» МДҰ ересектер тобының қазақ тілі пән мұғалімі Түлепбергенова К.; «Ғажайып білім әлемі» «Еңлік» МДҰ ересектер тобының тәрбиешісі Айтаманова Ш; «Кто сказал мяу?», «Пчелка» II кіші тобының тәрбиешісі Беисенова Р; «Үй жануарлары», «Абдан» II кіші тобының тәрбиешісі Алимбетова Ж; «Маугли және оның достары», «Құлыншак» II кіші түзету-дамыту тобының тәрбиешісі Меңдыбаева С.; «Гүлдер, гүлдер, әсем гүлдер!», «Арлан» II кіші тобының тәрбиешісі Торебаева А; «В поисках золотого ключика», «Орленок» ортаңғы тобының

тәрбиешісі Красноносова С.; «Весна – красна!», «Мырмай» ортаңғы тобының орыс тілі пән мұғалімі Джумагулова А., «Страна математика», «Ласточка» МДҰ ересектер тобының тәрбиешісі Кушекова А., «Шынықсаң, шымыр боласың», дене шынықтыру нұсқаушысы Уристемибеков М., сонымен қатар «Жарқын болашақ» тақырыбында шебер-сынып көрсеткен әдіскер Курпеева А.; психолог Туткишбаева Г. «Жылы лебіз» тренинг өткізді. Музыка жетекшілері Ю. Шушков, А. Ахметованың жетекшілігімен «Бүлдіршінбіз жүректе көктем гүлдеген» атты концерттік бағдарлама арқылы семинарды қорытындылады.

Семинар барысында балалардың интерактивті тақтамен еркін жұмыс жасап, ойларын, атқарған жұмыстарын белсенділікпен, қызығушылықпен жеткізе алатынына куә болдық. «Кто сказал мяу?» тақырыбында II кіші топ сәбилері тақтамен жұмыс жасау барысында өздерінің еркін әрекеттерін, тіл байлығының молдығын, қызығушылығының басымдығын көрсете білді, тәрбиеленушілер таратпа құралдар арқылы топтасып та, жеке де жұмыс атқарды. Балалардың визуалды, есту арқылы қабылдауын, зеректік, ойлау, шығармашылық қабілеттерінің басымдығы анық байқалды. Балабақша 2016 жылы I маусымда ашылса да, балалар ауыз толтырып айтарлықтай жетістіктерге жеткен. Атап айтар болсақ, Республикалық «Сырым бар жүрегімде» байқауында Танабай Бекжан II дәрежелі лауреат, Рашидова Ясмينا III дәрежелі дипломант, «Көктудың желбірегені» байқауында Еркін Балауса I дәрежелі дипломант, «Көктем гүлі – өз Наурыз» байқауында Камылжанов Ислонжан II дәрежелі лауреат, Нурлан Раяна, Асбанбек Фатима III дәрежелі, Құдайберген Айзере I дәрежелі дипломант атанған. Тек бүлдіршіндер ғана емес, оларды тәрбиелеп

жүрген педагогтардың да жетістіктерін айта кету керек секілді: әдіскер әрі ағылшын тілі пән мұғалімі Курпеева Айгул 2017 жылы әдіскерлер арасындағы облыстық байқауда «Жаңашыл әдіскер» номинациясымен марапатталған, 2018 жылы «Флипчарт сабағының үздік моделі» облыстық байқауда музыка жетекшісі Ахметова Асима бас жүлде иеленген. Сонымен қатар аудандық «Ең үздік анимациялық кейіпкер» байқауында бұл балабақша II орын иегері атанған. Осы жетістікке жетуге бүлдіршіндерге жетекшілік еткен Түлепбергенова Көркем, Красноносова Светлана, Отарова Закира, Ахметова Асмина, Озубекова Ақмарал болды. Жалпы балабақшада 13 топ жұмыс атқарады, балабақшаның меңгерушісі, іс-шараның ұйытқысы – Наванқызы Фатима, ал жаңалыққа жаны құмар Курпеева Айгул сынды әдіскер мен бала қамын ойлайтын, болашағына қамқор педагогтар жұмыс атқарады.

БЕКТЛЕУОВА ДИНА САГЫНБАЕВНА
№29 «Нұрсая» бөбекжай-балабақшасының
II санатты тәрбиешісі
Атырау қаласы

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРҒА ҚҰҚЫҚТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДІҢ ЗАМАНУИ МОДЕЛЬДЕРІ

Ел болып қалыптасу жолында ұрпаққа берілетін тәрбие – кез келген жанды ойландырып-толғандыратын өзекті мәселелердің бірі. Соңғы жылдары тәрбиенің түрлі бағыттарын жүзеге асыруда құқықтық тәрбиенің негіздерін түсіндіруді мектепке дейінгі кезеңнен бастау кең етек алып отыр.

Құқықтық тәрбие беру баланың жеке тұлғасын қалыптастырып, олардың бойына жоғары идеялық және қоғамдық меншікке қатынасты көзқарасты дарытудың асыл міндеттерін атқарады. Қазақ халқы «Ағаш түзу өсу үшін оған бұтақ кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» деп бекер айтпаса керек. Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен тәрбиешілер шешуші рөл атқарады. Бала – әрбір халықтың, мемлекеттің болашағы. Мемлекеттің өскелең ұрпаққа қандай қамқорлық жасап отырғанына қарап, оның келешек қоғамының бет-бейнесін көруге болады.

Мектепке дейінгі жаста бала ересектердің жетекшілігімен, жақын адамдарымен, құрдастарымен, заттармен, табиғатпен қарым-қатынас жасаудың бастапқы тәжірибесіне ие

болады. Балалардың іс-әрекеттерін басқара отырып, тәрбиеші олардың бойында Отанын сүю, айналадағыларға ықыласпен қарау, шамасы келгенше оларға көмектесуге ұмтылу, дербес іс-әрекетте белсенділік және белгілі бір іске бастама көрсету сияқты адамның маңызды сипаттарын қалыптастырады. Дұрыс тәрбие балаларда теріс тәжірибенің көбеюіне жол бермейді, баланың адамгершілік сапасының қалыптасуына қолайсыз әсер ететін мінез-құлықтағы жағымсыз дағдылар мен әдеттердің дамуына кедергі жасайды. Адамгершілік тәрбиесінің маңызды заңдылығы балаларды ұжымда тәрбиелеу заңдылығы. Ал, тұлғаның құқықтық санасы мен мәдениеті балабақша табалдырығынан бастау алатын құқықтық тәрбие үдерісінің өтілу сапасына байланысты дамиды. Балалардың құқықтық тәрбиесін дамыту үшін олардың құқықтық сауатын ашқан дұрыс.

Баланы өзін жеке тұлға ретінде танып білуін, өзінің қоршаған әлеммен байланысын сезіне білуін, қоғамдық мораль нормаларын, құқықтық талаптарды орындай білуге баулу жұмыстары жүйелі ұйымдастырылған төмендегі шаралар барысында жүзеге асырылуы мүмкін:

- күн тәртібі кезеңдерін ұйымдастыру барысында;

- әдістемелік шындалуға байланысты бірлестіктер отырысы, семинарлар, байқаулар, кеңестер барысында;

- ата-аналармен ынтымақтастық арқылы.

Балаға қарапайым құқық пен бостандық, адамдар арасындағы сыйластық пен төзімділік қасиеттер жөнінде түсінік қалыптастырумен қоса, оларды іс-тәжірибеде де қолдана алуына жағдай жасау керек. Құқықтық тәрбиенің негізі қалыптасқан бала сезімдері мен эмоциясын бақылауға және бағыттай білуге үйренеді. Мектеп жасына дейінгі балаларға құқықтық тәрбие беруде ойын, бейнелеу қызметі, өнімді еңбек, рөлдік, театрландырылған, дидактикалық ойындар, эмоциялық қызметін дамытуға арналған жаттығулар, ұжымдық істерді ұйымдастыруда инновациялық әдістерді қолдану кез келген тәрбиеші-педагогтан шығармашылық ізденіс пен кәсіби күзінеттілікті талап ететіні сөзсіз.

Құқықтық тәрбиеге бағыттайтын ұйымдастырылған оқу қызметінде көрнекілік, құқықұғымыниллюстрациялайтын ертегілермен тақпақтар, мақал-мәтелдерді, жаңылтпаштарды қолдануға болады. Құқықтық тәрбие жүйесінде

өз құқығын білу, өзіне және өзгеге құқықтық негізді баға беру тәрбиеші тарапатынан дұрыс жеткізілмесе, баланың титықтауы, жағымсыз образды ақтауы туралы ой қалыптасуы мүмкін. Осы орайда, тәрбиеші-педагогтардың құқықтық тәрбие жайлы еңбекке сүйеніп отырып және өз шығармашылық ізденістері негізінде мектепке дейінгі жастағы балалардың бойында құқықтық тәрбиенің негіздерін қалыптастыруға мүмкіндігі туады деп ойлаймыз.

Ойын – баланың жан серігі. Тәрбиеші ойын арқылы әр баланың игі бастамасын қолдап, оның бойындағы жақсы қасиеттерді дамытып, өзіндік мінез-құлқын қалыптастырады. Бала жаны еліктегіш, ол үлкендердің іс-әрекетін үлгі ретінде қабылдайды да, оны ойын кезінде айқын бейнелеуге тырысады. Балалардың бір-бірімен достық қарым-қатынасының дұрыс қалыптасуына мақсатты жүргізілген жүйелі ойын процесінің тәрбиелік мәні мол. Мұндай ойындар балалардың өз құқығын білуге, құқықтық мәдениетін жетілдіре отырып, баланың құқықтары туралы білімдерін шыңдауға, құқық бұзушылықтан аулақ болуға баулиды.

Сызба №1

Мектеп жасына дейінгі балаларға ойын арқылы құқық негізінде тәрбие түрлерін бойына сіңіре отырып, жан-жақты дамыған тұлға қалыптастырудағы міндеттер

Қажетті білім-білік дағдыларымен, құндылықтарымен қамтамасыз ету

Баланың өзіндік «Менін» дамыту

Балаларды отандық, этномәдениеттік және ұлттық құндылықтарға тәрбиелеу

Достықтың үлгісін ұстана отырып, әртүрлі өмір сүру жағдайларында қарым-қатынас дағдыларын дамыту

Өзінің және өзге адамдардың іс-қызметін саралауға бағытталған жан-жақты байсалды (адекватты) баға беру қабілеттерін арттыру қарым-қатынас дағдыларын дамыту

Балалардың бойында әлеуметтік жауапкершілік дағдыларын қалыптастыру, өзін және өзгелерді түсінуге және құрметтеуге тәрбиелеу.

Балалардың құқықтық білімдерін жетілдіріп, ой-өрісін дамытып, бала құқығы туралы Конвенция шарттарын меңгертіп, балалардың бойына құқықтық, патриоттық, адамгершілік тәрбиені сіңіру мақсатында өтетін ойындар барысында бала өз құқықтарын меңгереді.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға меңгертілетін құқықтар:

- Ата-анасымен бірге өмір сүруге;
- Әркімнің өмір сүруге;
- Ауруханада тегін емделуге;
- Балабақшаға келуге;
- Тегін білім алуға;
- Демалуға;
- Еркін ойнауға;
- Еркін өз ойын толық жеткізуге;
- Өз тілінде сөйлеуге құқығы бар

Сызба №2

Луллий шеңберлері баланың жас ерекшеліктеріне сай 4, 6, 8 бөлікке бөліп, суреттер қойылады. Әрбір бала өзіне қойылған сұраққа жауабын таба алады және кез келген комбинация бойынша қиялдап әңгіме айтып береді. Оны жеке де, топтық түрде де қолдануға болады. Мұнда педагог тек бақылаушының рөлін атқарады. Балалар өздері әрекеттесіп, кезектерін белгілеп, ізденіп жұмыс жасайды.

Инновациялық сөйлейтін «Данышпан Үкі» арқылы балалар күнделікті тақырып төңірегінде сұрақтарына жауап ала отырып, білімдерін кеңейтеді.

Лото «Құқықты үйренейік» – дамытушы ойынның бірі. Бұл ойынның мақсаты – есте сақтау қабілетін, қиялын дамыту және ерте жастан бала шығармашылығын ұштау, оны қалыптан тыс ойлауға үйрету.

Осындай құқықтық тәрбие беру ойындар нәтижесінде:

- Бала ойын барысында белсенділік танытады және тілі дамиды, сөздік қоры молайып, әңгімелеу және сөйлеу тілі қалыптасады;

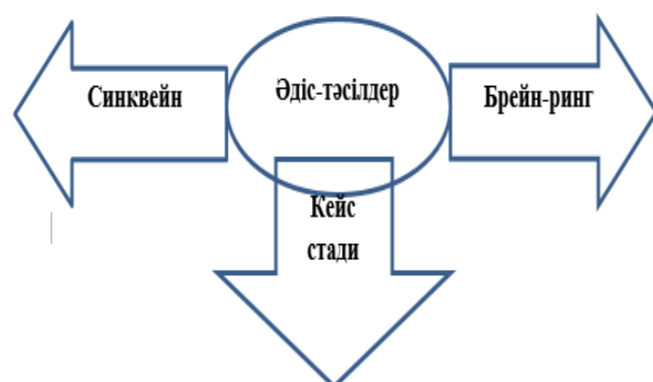
- Ақыл-ой әрекетінің тәсілдерін үйренеді (талдау, бекіту, жүйелеу, құрастыру);-

- Қоршаған ортамен танысып, қамқорлықпен қарауға тәрбиеленеді;

- Танымдық қабілеттері дамиды.

Құқықтық тәрбиені заман талаптарына сай жүргізу үшін ең алдымен педагогтар озат тәжірибелерді терең зерттеп, нәтижесін оқу және тәрбие жұмыстарында ұтымды, жинақты етіп пайдаланып, оңтайлы формалар, әдістер мен тәсілдерді іздестіреді.

Мектепке дейінгі мекемелерде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуында педагогтардың әдіс-тәсілдерді қолдана білу сауаттылығына байланысты. Балаларға құқықтық тәрбие беруде қолданып жүрген өз тәжірибемдегі әдіс-тәсілдерді ұсына кеткенді жөн көрдім:

Синквейн француздың «Бес» деген сөзінен шыққан. Бұл әдіс ақпаратты түйіндеу, күрделі ойларды бірнеше маңызды сөздермен, кең және қысқа сөйлемдермен жеткізу қабілетін дамытады. Синквейн әдісін жеке өзіндік жұмыс ретінде, топпен жұмыс жасау үшін қолдандым. Бұл балаларға жанама ойлауға, ойды жинақтауға мүмкіндік береді.

Брейн-ринг деңгейлік стратегиялық тапсырмалары арқылы балалар ұтымды ой қорыта білуге, шешендікке үйренуге, ұйымшылдыққа, алға ынталануға талпынады.

Кейс-стади әдісі интерактивті әдістің бір түрі. Ағылшын тілінен аударғанда «кейс» сөзі «жағдай», «оқиға» дегенді білдіреді. Яғни, жағдаятты сипаттауды, суреттеуді білдіреді. Кейс-стади әдісінің мақсаты – балаларды әрекеттерге жұмылдыруға, теориялық мәліметпен ақпаратты талдауға, өз әрекетін жоспарлауға үйрету. Ол өте тиімді әдіс. Оның көмегімен балалардың креативті ойлауы дамиды. Сонымен қатар өз ойын жүзеге асыруға үйренеді.

Бала құқығын қорғау – егемен еліміздің басты құндылықтарының бірі. Өскелең ұрпақтың дұрыс тәрбие алып, қоғамдағы құқықтарын пайдалана біліп, қатыгездіксіз өмірлерінің сақталуы жолында аянбай еңбек ету – біздің басты парызымыз. Сондықтан жаһандану үрдісі басым болып, қазіргі кезеңге жас жеткіншектерді жаңа заман талабына сай озық ұлттық дәстүр рухы негізінде тәрбиелеп, игі нәтижелерге жету жолында аянбай еңбек ету керек.

Сондай-ақ, бүгінгі қоғамды дамыту үшін әрқайсымыз құқықтық заңға құрметпен қарап, өз бойымызда құқықтық сана мен жігерді шындауымыз қажет.

Мектепке дейінгі жастағы балаларға құқықтық тәрбие берудің замануи модельдерін пайдалану арқылы қол жеткізген нәтижелер:

- Құқықтық ойындар туралы түсінік қалыптасты;

- Балалардың құқықтық ойындарды ойнау барысында үйренуге деген қызығушылықтары арта түсті;

- Баланың ортамен қарым-қатынасы кеңейіп, таным қабілеті өсті;

- Бірлескен қызметте балалармен, ата-аналармен жағымды эмоционалдық орта қалыптасты;

- Инновациялық әдістерді енгізу арқылы балалардың қабылдау, ойлау, қиялдау, тапқырлық, зейін қою сезімдері артты;

- Балалардың туыстыққа, ынтымақтыққа, әдептілікке, татулыққа, достыққа және патриоттық сезімге тәрбиеленді.

АБИЛХАСАНОВА НҮРГҮЛ КҮМИСБАЙҚЫЗЫ
«Балдырған» бөбекжай - балабақшасының
бірінші санатты тәрбиешісі
Атырау облысы Исатай ауданы Акқыстау ауылы

ВОСКОВОВИЧТИҢ ОЙЫН ТЕХНОЛОГИЯСЫ БАЛАБАҚШАДА

Казіргі заманға сай білім беру жүйесінің басым бағыттарындағы өзгерістер қабілетті және шығармашыл, өз бетінше әрекет ететін бастамашыл, өз мүмкіндігін біліп, өз ойын іске асыра алатын жеке тұлға қалыптастыруды мақсат етіп отыр. Бұл мақсаттар мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру стандартында белгіленген.

Ұлы ойшылдардың «Әрбір тәрбиеші үшін өз жұмысын ұйымдастыру – жай ғана шеберлік емес, жаңадан жаңаны табатын өнер» деп айтқанындай, оқу үрдісін жаңаша ұйымдастыру тәрбиеленушілердің әрекеті арқылы ойлау дағдыларын жетілдіруге, шығармашылық қабілеттерін дамытуға негізделуі қажет. Жаңа технологияның басты мақсаттарының бірі – баланы оқыта отырып, оның еркіндігін, белсенділігін қалыптастыру, өз бетінше шешім қабылдауға дағдыландыру. Ойын – балалардың танымын, тіл байлығын, сөздік қорларын дамытудың ең тиімді жолы.

Ойындардың ішінде балаларға аса көңілді және уақытты тиімді пайдалануға қажеттісі –

дамытушы ойындар. Осындай бала дамуына, оның шығармашылық қабілетінің оянуына септігін тигізетін, басқалардан ерекшеленіп тұратыны – Воскововичтің дамытушы ойындары. Бұл ойындар балалардың танымдық, қызығушылық, шығармашылық қабілеттері бір-бірімен байланыста әрекет етеді. Ол ойындар көңілді, шытырман оқиғалы, мұнды ертегі және қызықты сапарларға шақыру тілімен беріледі.

Бүгінде Воскововичтің әдісі бойынша 50 шақты ойындар таралған. Оның әрбір ойыны балалардың қызығушылығын туғызатын шығармашылық әдістеме іспетті. Балалар нәтижеге ертегі бағыты бойынша қол жеткізеді. Бұнда басты кейіпкерлер балаларға әріптерді, сандарды, пішіндерді есте сақтауға көмектеседі.

Восковович ойындар технологиясы несімен танымал?

1. Балалардың танымдық қызығушылығын дамытып, жаңаны білуге құмартып, соған ұмтылдырады;

2. Байқау қабілетін жетілдіреді;

3. Қиялын, ойлу қабілетін дамытады;

4. Балалардың эмоционалды-образдық және логикалық бастауын қалыптастырады;

5. Қоршаған орта мен математикалық түсініктердің базистік қиялын қалыптастырып, тілдік біліктігін жетілдіреді;

6. Психикалық процестерін және саусақ моторикасын дамытады.

Восковович ойындары несімен қызықты?

1. Конструктивтік элементтерімен.

Мысалы, «Геокопта» құрастыру құралы ретінде динамикалық резеңкелер, «Восковович шаршысында иілгіштік пен сатылылық бірге, «Мөлдір шаршыда» мөлдір пластинка мөлдір емес бөлігімен бірге жүреді. Ойынға қатысушылардың жас ерекшеліктеріне қарамайды. Бір ойынға кейде үш жастағы да, жеті жастағы да, кейде орта мектеп жасындағы оқушы балалар да қатыса алады. Сәбилер үшін де және ересек жастағы балалар үшін де бір-екі әрекеттен тұратын және қиын, көп сатылы міндеттерді орындауға мүмкіндік беріледі.

2. Көп функционалды. Бір ойынның көмегімен көптеген білім беру міндеттерін

шешуге болады. Сәбилер өздері сезбей-ақ цифрлар мен әріптерді меңгере бастайды, түс пен пішінді біледі және есінде сақтайды, қолды, саусақ моторикасын дамытып, ойын, тілін, зейінін, есте сақтауын, қиялын жетілдіреді. Ойындар оқу, математикалық дағдылар, құрастыру, шығармашылық қабілеттерін дамыту тәсілдері арқылы жүреді. «Алақай, мен оқимың!» кешенінің ынталандырушы материалдары арқылы зейін мен фонетикалық естуін дамытатын автордың өлеңдері мен әндерімен байытылған. Басқа дидактикалық кешендерден айырмашылығы материал қарапайым берілген, бұны қосымша оқусыз-ақ ата-аналар да, педагогтар да, тәрбиешілер де пайдалана алады. «Қандай ойынмен бала көбірек ойнайды?» деп қарасаңыз, бала өз ойын оңай іске асыра алатын ойынмен көбірек ойнайды. Бұған әрине Воскововичтің «Сикырлы басқатырғыштары», «Түрлі түсті өрмектер», «Геокопта», «Восковович шаршысы» көмекке келеді. Олармен сан түрлі қызықты нәрселерді ойлап және оларды осы ойындардың

бөлшектерінен құрастыруға болады: машиналар, ұшақтар, кемелер мен құстар, батырлар мен ханшайымдарды, яғни бүкіл ертегінің әлемін құрастыра алады. Ойындар ересектерге де шығармашылықпен жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

3.Бейнелілік және әмбебаптылық.

Ең негізгісі де осында, Восковович ойындары осынысымен ерекшеленеді. Ойындар ертегі әлемімен, ерекше тілімен толықтырылған. Барлық ойындар ең бастысы балаларға бағытталған. Ертегі-тапсырмалар, мейірімді кейіпкерлер, соның ішінде ақылды Метр қарға, ержүрек Гео балақай, айлакер, бірақ қарапайым Всюсь, қызықты Магнолик ойын барысында баланы сүйемелдеу арқылы оларға математикалық түсініктерді, логикалық ойлауды, адамгершілік қарым-қатынасты, сонымен қатар ойынға қатысып отырған ересектермен де ортақ тіл табысуға көмектеседі. Ойыннан кейін жаңа саяхаттар мен ойындар ойлап табуға тырысады.

4.Ойынның көңіл-күй мәдениеті.

Балалар туралы, тәрбиелеу мен дамыту туралы сөз қозғаған кезде біз ересектер өте салмақты болып қаламыз. Көптеген педагогикалық тәсілдерді зерделеген кезде ойын туралы жарғы,

концепцияларды еске салады. Бірақ ойын – көңілді іс. Сондықтан осы ойындардың маңызды ерекшелігі ойын тілі балалардың теңдік, қолдау тілі. Қарым-қатынас жеңілдігі орнап, сын мен сынақты түсінеді.

5.Пайдалану мүмкіндігі мен әртүрлілігі.

Бұл ойындар үй жағдайында да, отбасылық жағдайда да, балабақшалардың топтарында да, жеке түзету практикасында да пайдалануға мүмкіндік береді. Ойындар құрылымының алгоритм сипаты бар және білім берудің әртүрлі модельдерінде қолдануға болады. Бұл тәрбиеші мен мектеп педагогына жеке түзету жұмыстарын жүргізуге мүмкіндік береді. Бұл топта оқу қызметін ұйымдастыру үшін материал бола алады. Сонымен қатар жеке материал ретінде де, жалпы көрнекілік ретінде де пайдалануға болады. Мәселен, «Ларчик» кешені – үлкен кілемді.

6.Ойын тандаудағы басымдылығы.

Көптеген педагогтар Восковович ойындарын пайдаланады. Себебі оның ойындарын түсіну көп қиындық келтірмейді және материалдарының қол жетімділігі болып отыр. Оның ойындарымен балаларға қарым-қатынас жасай отырып өзі үшін жаңалықтар мен жаңа

жақтарын ашуға мүмкіндік береді. Ойынның басы әртүрлі болуы мүмкін: бала «кездейсоқ» ашық жерде қалдырылған құралды тауып алады және бірден танысуды бастайды. Құрастырылған бейнелі материал кездейсоқ шығармашылыққа ынталандырады, бала қызығушылығының арқасында ата-ананың міндеті – ойын жүйесінің икемділігін пайдалана білуі. Ойынмен танысу ертегімен танысу арқылы жүруі мүмкін. Бейнелік және қызықтыратын сюжеті арқылы ойынға деген қызығушылықты ынталандырады, «ойнаймыз, сеземіз, танимыз», бірінен соң біріне қадам басу, жүйелілік принциптері арқылы қызықты уақыт өткізуді ғана емес, сонымен қатар оқытудың технологиялық моделін қамтамасыз етеді, білім алуға қажеттілікке негізделген ересектің де, ата-ананың да, тәрбиешінің де, баланың да қызығушылығын, шығармашылығын арттырады. Мысалы: «Игровизор» ойын тренажері, «Ларчик» ойыны білім беру кешені білім беруде кең таңдау жасауға, өз ісін іске асыруға, баламен бірге қиялдауға мүмкіндік береді. Бірақ, ойын тек дамыту технологиясы ғана емес, жетістік принципін есепке ала құрастыру арқылы ойын дағдылары мен біліктерін қалыптастыру

динамикасын диагностикалауға мүмкіндік береді. Бақылау, жеке карталарды құрастыру, арнайы диагностикалау арқылы жетімсіз нашар жақтарын дамытуға мүмкіндік береді.

Әрбір балабақшаның топтарында балалардың жас ерекшелігіне сай дамытушы орталар жасақталған. Міне, осы ортаның бір бөлігін Восковович ойындарына арнасақ, бала үшін таптырмас орын болады. Тобымдағы дамытушы орталықта мен де Воскововичтің ойын құралдарын өз қолымыздан жасап, пайдаланып отырмын және осы құралдарға сүйеніп, басқа да ойын құралдарын әзірлеп, қолданып келемін. Бұл ойындарды жасақтауға ата-аналар, әріптестерім көмектесті. Балаларым көп уақытын осы орталықта өткізіп, үлгілер бойынша пішіндерді өздері құрастырып, өз қиялдарынан ертегі құрастырып, сөздік қорлары молая түсті. Ата-аналар да қызығушылығы артып, үйде де пайдалануға кеңес алды. Мен осы жұмысты ұйымдастыруда түрлі түсті баулар, геометриялық пішіндерді, ыдыс жууға арналған сүрткіштерді, тақтайшаларды т.б. пайдаландым. Бұл ойындар күннің екінші жартысында да пайдалануға ыңғайлы.

Енді Восковичтің ойын құралдарына тоқталайық.

«Геоконт. Бұл құралды көбіне адамдар «шегелері бар тақтайша» деп атайды. Негізінде фанерлі тақтайшада пластмасса шегелер бекітілген. Осы шегелерге түрлі түсті резеңкелер өрмектер сияқты тартылады. Нәтижесінде осы резеңкелер арқылы түрлі бейнелер, геометриялық пішіндер, өрнектер, сандар, әріптер жасалады. Бұл ойынды ертегі желісімен ойнатамын. Гео балақай, Метр қарға және мен, Слава кейіпкерлерін қатыстырып, балаларға тек бейнелер ғана емес, өрмекші Юктің торың, яғни «Қызыл Аңның қызғылтсары айқайы», «Сары құстың жасыл ысқырығы» т.б., деп аталатын кесінділер, сәулелер жасатамын. Бұл ертегі кітапшаның өзінде сызба-суреттері берілген. Ал, мен осы ойында бұл ертегінің қазақша нұсқасын пайдаланамын. Мысалы: Балақай Әли түсінде атасының ауылына аттаныпты. Жолда ол ну орманда жалмауыз кемпір үйшігіне тап болады. Балаларға үйшікті шегелерге резеңкелермен кергізіп жасатамын. Осылайша ертегі жалғаса береді. «Геоконт» ойынының

нәтижесінде: балаларымның қол және саусақ моторикалары, сенсорлық қабілеттері (түс, пішін), ойлау процестері, құрастыру, симметрия және симметриялы емес пішіндерді құрастыру, шығармашылық қабілеттері дамыды.

«Воскович шаршысы». Ойын шаршысы иілмелі негізге бекітілген бір-бірімен белгілі қашықтықта орналасқан 32 қатты үшбұрыштан тұрады. Осындай құрылымына қарай шаршы оңай трансформацияланады. Негізгі түстері қызыл, сары, көк, жасыл. 2 мен 5 жас аралығындағы балаларға екі түсті шаршыдан тұратын ойын, ал ересек балаларға төрт түсті шаршыдан тұратын ойын ұсынылады. Одан бүктей отырып әртүрлі пішіндер: ұшақ, көмпит, үй, қарға, тасбақа т.б. жасауға болады. Мұны сызба-суреттерге қарап та, ойдан құрап та жасауға болады. Бұл ойын Воскович әдістемесінде «Метр қақпасының құпиясы» ертегісі арқылы ойналады. Тапсырманы шешуге балаларға Трапеция шешей, Төртбұрыш атай, Шаршы балақай, Тіктөртбұрыш әкей т.б. ертегі кейіпкерлері көмектеседі. Нәтижесінде балалар:

кеңістікті бағдарлай білуді, терең ойлауды, есептей білу дағдысын дамытады.

«Плюх-Плюх» кемесі. Бұл ойын әр түрлі жалауша-желкендері бар әдемі кеме түрінде беріледі. Жалауша-желкендерді ағаш таяқшаларға кигізу оңай. Кемеге 1-ден 5-ке дейін сандар жазылған. Ойын барысында бала сандарға сәйкес түстеріне қарай жалаушаларды орнату керек. Осы ойынды ойнап отырып бала Қаз капитанмен және Бақа матроспен танысып, шытырман оқиғалардың куәсі болады. «Плюх-Плюх» кемесі – көп бағыттағы ойын. Нәтижесінде: балалар түрлі түстермен танысады, математикалық ұғымды қалыптасады, заттарды сараптай алады, санын біледі.

«Ларчик» кешені. Бұнда көрнекілік ретінде кілемше пайдаланылады, балалар қажетті тапсырма бойынша осы кілемге жабыстырғыштармен бейнені салады.

«Аққала», «Түймедағы», «Қақпан» ойындары. 2-3 жастағы балаларға бұл ойын бау байлау тренажері қызметін атқарса, ересек балаларға түрлі сөздер құрауға көмектеседі. Нәтижесінде:

саусақ моторикасы дамиды, ойлау қабілеті, сөздік қоры, оқу қабілеті дамиды.

Қорыта айтқанда, Восковичтің дамытушы ойындарының балаларға жеңіл, қызықты әрі жалықтырмайтынына көз жеткіздік. Балалар ойнай отырып бір мезгілде жан-жақты білімін жетілдіріп отырады. Балалардың ересектермен, қатар құрбылармен қарым-қатынасы нығаяды. Танымдық қабілеті артып, шығармашылық серпіліс береді. Балаларға бір ойынды түрліше жастағы балаларға тапсырмаларды күрделендіру арқылы ойната отырып, бірте-бірте дамуына жол ашамыз. Осы ойындарды пайдалану барысында мен балаларымның ілгерілеуін байқадым. Олардың белсенділігі артып, ортаңғы бақылау парағындағы деңгейлерінің көтерілгендігі байқалды. Балалардың дамуы үшін қандай нәрсені болса да тиімді пайдалану жақсы нәтижелерге жеткізеді. Сондықтан бала дамуына әрқашан да жол таба білейік.

5-6 ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ МЕКТЕПКЕ САПАЛЫ ДАЙЫНДАУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘДІСТЕР МЕН ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ҚОЛДАНУ

НҰРМАҒАНБЕТОВА ГҮЛЖАНАТ
ШӘКІРАТҚЫЗЫ

«Алтын балық» бөбекжай - балабақшасының
әдіскері

Қызылорда облысы Арал қаласы

орталығы директорының орынбасары

Г. Диханбаева ашып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңартылған үлгілік бағдарламасына сәйкес білім беру процесінің тиімділігін арттыру мәселелері бойынша педагогтардың көкейінде жүрген сұрақтарға жан-жақты тоқталды.

Семинар қонақтары алдымен бөбекжай балалары мен тәрбиешілердің бірлесіп, өз қолдарынан дайындаған шығармашылық көрмелерін қызыға тамашалады. Көрменің ерекшелігі Елбасының «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында ұлтымыздың төл ойыны – асық технологиясын дәріптеу сол арқылы балалардың бойында ұлттық құндылықтарды қалыптастыру. Асық терапиясын мектепке дейінгі ұйымның білім беру процесінде қолдану балалардың қимыл қозғалысын реттеуге, кеңістікті бағдарлай білуге, ойлауды дамытуға және сабырға, бірлесе жұмыс жасауға тәрбиелейді.

Дене шынықтыру нұсқаушысы Серікбаева Динара «Көңілді әуе шарлары» тақырыбында анимациялық еденді қолдана отырып II кіші топ балаларымен спорттық ұйымдастырылған оқу қызметін көрсетті. Сабақ соңында қатысушы

қонақтар заманауи анимациялық еденге деген қызығушылықтарын ерекше жеткізіп, осындай жаңа технологиялар әр балабақшада орналасса деген ізгі ниеттерін жеткізді.

Байдаулетова Гүлмира «Сурет салу әлеміне саяхат» тақырыбында ұйымдастырылған оқу қызметін жарықты планшетті қолдана отырып өткізді. Ал «Жобалау зерттеу» технологиясы бойынша «Кішкентай зерттеушілер» ортаңғы топ тәрбиешісі Рысмамбетова Мөлдір «Көбелек пен инелік» ұйымдастырылған оқу қызметін көрсетсе, «Кішкентай бағбаншылар» ересектер тобының тәрбиешісі Досаева Олимпиадагүл «Біз зерттейміз» тақырыбында ұйымдастырылған оқу қызметін көрсетіп, онда жобалау технологиясы бойынша балалармен бірігіп өзіміздің өңірде өсетін гүлдер мен өсімдіктерге зерттеу жүргізді. Мұндағы бір ерекшелік модераторлар адыраспан, сексеуіл сынды өңірімізде өсетін өсімдіктер туралы зерттеп, өзбетінше ізденді.

Сондай-ақ бүгінгі күні мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың жаңартылған мазмұнын инновациялық әдістер мен технологиялар негізінде іске асыру мәселесі де педагогтардың назарынан тыс қалмағанын және олардың барлығы дерлік ақпараттық коммуникативті технологияларды жетік меңгергенін де үлкен мақтанышпен айтуға болады.

Осы «АКТ» жаңа технологиясы бойынша флипчарт әдісін және «Сикырлы қаламды» қолдана отырып тәрбиеші Альжанова Индира ересектер тобында ағылшын тілінде 'Things I can do!' тақырыбында ұйымдастырылған оқу қызметін өткізді. Нәтижесінде топ балалары ұйымдастырылған оқу қызметіндегі жұмыстарға

қызығушылық танытып, сөздердің үш тілде айтылуын жақсы меңгергендерін дәлелдеді.

Бөбекжайымызда наурыз айында ғана ашылған «Робототехника» үйірмесі де семинардан қалыс қалған жоқ. Жетекшісі Тасжанова Лаураның ұйымдастыруымен өткен «Көңілді роботтар» тақырыбындағы үйірме жұмысы LEGO конструктор мен планшетті еркін меңгерген балалардың ойын әрекетімен басталып, ғажайып сәтке роботтың өзі кіріп балалармен амандасуы балалардың білім беру процесіне деген қызығушылығын арттырды.

Семинар барысында сондай-ақ тәрбиешілердің шығармашылық жұмыстары көрсетілді, олар Чликова Самал «Сұйық заттармен тәжірибесін», Жалимбетова Айнагул «Ғарыш. Жұлдыздар. Кеңістік» зерттеу жобалау жұмысын көрсетіп көпшіліктің көңілінен шықты. Семинар соңында тәрбиешілер мен балалардың біріккен шығармашылық жұмысы «Қошқин дом» мюзиклмен жалғасын тапты.

Семинар барысында мектепке дейінгі ұйым педагогтары шығармашылық ізденістері мен заман талабына сай инновациялық бағыттағы озат тәжірибесі таратылып, заманауи әдістер мен технологияларды енгізу, сауықтырушынықтыру шараларын жетілдіру, балалардың іздену-эксперименттік әрекеттерін ұйымдастыру арқылы педагогтардың кәсіби шеберліктерін арттыру және робототехника үйірмелерін ашу бойынша жаңашылдық пен шығармашылық бағыттағы жұмыстары көрсетіліп, аталған мәселелер бойынша педагогтар бір-бірімен еркін пікір алысып, осындай жүйелі жұмыстар болашақта да жалғасын тапса деген ойларын ортаға салды.

Дана бала

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ҚАБІЛЕТІН АСЫҚ АРҚЫЛЫ ДАМУ

САРИЕВА ТОЙҒАН ҚАЛИМҚЫЗЫ

«Алтын балық» бөбекжайының
меңгерушісі
Атырау облысы, Махамбет ауданы

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласында «Ұлттық салт-дәстүріміз, тіліміз, музыкамыз, әдебиетіміз бен жоралғымыз, жалпы ұлттық құндылығымыз бойымызда мәңгі қалуы тиіс» деген болатын.

Әр ұлттың өзінің ұлттық құндылықтары болады. Бір ұлтты екінші ұлттан ерекшелендіріп тұратын оның тілі, мәдениеті, өнері, әдет-ғұрпы, ұлттық қолөнері, ұлттық ойындары және тағы басқа бір-біріне ұқсамайтын қасиеттері. Осылардың бәрі ұлттық құндылыққа жатады. Қазақ халқының ұлттық тәрбиесі – әлемде теңдесі жоқ тәрбие. Сондықтан жас жеткіншектерді нағыз толыққанды тұлғаға айналдыру үшін ұлттық құндылықтар арқылы тәрбие берудің маңызы зор.

Асық – төрт түлік малдың тілерсегіндегі асық жіліктің басында орналасатын шымыр сүйек. Аңдардың да тілерсегіндегі асық жілігінің басында болады. Қазақта малдың да, аңның да асығы қасиетті саналады.

Асық ойыны балалардың жастайынан төзімділікке шындап, оларды мергендікке, ұстамдылыққа, байсалдылыққа, қағылездікке

тәрбиелеген. Асықтарды қаз-қатар тігу кезінде олардың санын алу, кейін ұтысты есептеп, ұпай бөліскенде асық санау баланың математикаға бейімін арттырып қана қоймай, балаларды көз мергендігіне, қол буындарының икемді болуына баулиды. Асық ойнағанда адамның тек екі қолы емес, ойлау мүшелерінен бастап, иығы, аяғы, барлық бұлшық еттері қимылдайды. Былайша айтқанда, асық ойнаған бала жүгіреді, секіреді, көздейді, жеңеді, жеңіледі, ұтады, ұтылады... Міне осының бәрі таза бәсеке, нағыз дене тәрбие.

Қазіргі таңда назарымызды аударып отырған өзекті мәселенің бірі – балабақшада ұйымдастырылған оқу қызметінің мазмұнын, міндетін жаңарту. Балабақшада балалармен ұйымдастырылған оқу қызметінде ойын әдісі маңызды рөл атқарады.

Осы орайда «Алтын асық айдалада қалмасын» деп, бала кезімде ойнаған асықты неге балабақшада қолданбасқа деген ой туындады. Осы мақсатпен жан-жақты көп ізденіп, асық туралы көп мәліметтер жинақтадым. Әкемнің қолымен тазаланып, жинаған 200-дей асық осы жұмысымның бастамасы болды. Қазақтың ұлттық құндылығы асықты пайдаланып, ұшқыр қиялмен ізденіс арқылы балабақшада баланың

даму қабілетін арттыратын ойындар жинағын ойлап табуды мақсат еттім. Өз тәжірибемдегі асықтарға арналған түрлі ойындарды бөліскім келеді.

Ең алғашқы жұмысым «Таным» саласы бойынша дидактикалық ойын

«**Сиқырлы асықтар**» деп аталады.

Ойынның мақсаты: Балаларға санап, түстерді ажырата білуге үйрету арқылы саусақ моторикасын дамыту. Асықтардың бүк, шік түсу атауларын үйретіп, жоғары – төмен ұғымдарын қалыптастыру.

Ойынның барысы: Екі қатарлы дөңгелек қалыптың төменгі қатарында түрлі түсті 1-ден 10-ға дейінгі сандар орналасқан. Әр санның қасында үлкен асықтар арқылы таяқшалар орнатылған. Сол таяқшалар арқылы қалыптың екінші қатарындағы киіз үйде жиналған асықтарды санның түсі мен санына қарай жоғарыдан төмен қарай орналастыру.

Орналасқан асықтардың түзу атауларын айту (Бүк, Шік).

Дидактикалық ойын: «**Мен қандай түспін?**»

Ойынның мақсаты: Ойын арқылы түстерді, пішіндерді ажыратуға, санап үйренуге, аз-көп ұғымдарын қалыптастыру арқылы логикалық ойлауын дамытып, ойларын жүйелі түрде жеткізу.

Ойынның барысы: Балалар пішіндердің атауларымен түстерін атап береді. Ортадағы түрлі түсті асықтарды пішіндердің түсіне қарай орналастырады. Әр бала пішіндердің атын, түсін атап, неше асық жинағанын айтады. Сұрақ-жауап арқылы ең көп асық жинаған баланы анықтау.

Дидактикалық ойын: «**Сағат**»

Ойынның мақсаты: Санауға, сағат тілінің бағытын білуге, уақытты бағдарлап, күн тәртібін сақтай білуге үйрету арқылы бала тілін

дамыту.

Ойынның барысы:

•Педагог балаларға сағат тілінің кішісін 7 санына, үлкен тілін 12 санына апаруға ұсынады. Сұрақ: Сағат неше болды? Жауап: сағат 7 болды. Сұрақ: Сағат жетіде біз не істейміз? Жауап: Ұйқыдан тұрамыз.

•Педагог балаларға сағат тілінің кішісін 8 санына, үлкен тілін 12 санына апаруға ұсынады. Сұрақ: Сағат неше болды? Жауап: сағат 8 болды. Сұрақ: Сағат сегізде не істейміз? Жауап: Балабақшаға келеміз.

Осылайша сағат тілдерін өзгертіп отыру арқылы сағаттың неше болғанын анықтап, сағаттың әр уақытында не істейтіндерін балалардан сұрап білу.

Дидактикалық ойын: «Дәл санын тап»

Ойынның мақсаты: Саусақ моторикасын дамыта отырып, балаларды сандық таңбаны танып білуге, түстерді айыра білуге үйрету.

Ойынның барысы: Балалар тақтайша бетіндегі сандарды ретімен санап санның

түстерін айтады. Шытырман жолдармен асықты қозғалту арқылы асық үстіндегі сандарға байланысты жолдың қалтарысындағы дәл сол санды тауып алып, асықты апарлады.

Дидактикалық ойын: «Көңілді асықтар»

Ойынның мақсаты: Саусақ моторикасын дамыту арқылы ойлау қабілетін арттыру. Түстерді ажырата білуге үйрету.

Ойынның барысы: Тақтайша бетінде түрлі түсті асықтар алшы тұрғысында орналасқан. Балалардың қолына түрлі түсті дөңгелекшелері бар қалақша таратылады. Сол қалақшалардағы дөңгелекше түстеріне қарап асықтарды дәл солай орналастырады.

Дидактикалық ойын: «Сиқырлы айналма»
(I-II кіші топтарға арналған)

Ойынның мақсаты: Қолдың ұсақ моторикасын дамыту. Түстерді ажырата білуге үйрету.

Ойынның барысы: Тақтайшаның бетіндегі орналасқан шытырман доғалар арқылы түрлі түсті асықтарды жүгіртіп өз үйін табу.

Дидактикалық ойын: «Тура және кері санау» (I-II кіші топтарға арналған)

Ойынның мақсаты: 1-ден 10-ға дейін тура және кері санауға үйрету.

Ойынның барысы: Асықтың сыртындағы сандарды тура және кері орналастыру. Асықтардың түр түстерін ажырату.

Дидактикалық ойын: «Баулы» (I-II кіші топтарға арналған)

Ойынның мақсаты: Санауға, түр-түстерді ажыратуға, түрлі түсті асықтарды жіпке тізе отырып, саусақ моторикасын дамытып, балалардың танымын кеңейтуге арналған.

Осы дидактикалық ойындарды ойнау арқылы бала асықтың түсу тұрқын толық меңгереді.

«Коммуникация» саласы бойынша «Әріптер сыры». 15 дауысты дыбыс қызыл текшемен, 27 дауыссыз дыбыс көк текшемен асықтың үстіне таңбаланды.

МАҚСАТЫ: Балаларды әріпті тануға, буынға бөліп оқуға үйрету.

«Шығармашылық» саласы бойынша да балабақшада асықты музыкалық ұрмалы аспап ретінде пайдаланып келеміз. Биылғы жылы балаларды қазақ халқының өте ерте заманнан келе жатқан жетіген ұлттық музыка аспабында ойнауға үйретіп жатырмыз. Аспап ағаштан жасалып, тиектеріне асықтар қойылған.

Адамның табандарында, алақандарында әртүрлі ағзаның дұрыс жұмыс жасауына жауап беретін сигналды нүктелер бар екені мәлім. Осыған орай «Денсаулық» саласы бойынша да массажды кілемшелер жасалды. Балалардың денсаулығын шындейтын майтабандылықтың болмауына әсерін тигізетін, аяқтың ішке және сыртқа дұрыс басуын жаттықтыру жұмыстарына арналған массажды кілемшенің

ұзындығы – 115 см, ені –55 см, табиғи таза ЭВА резенке кілемшесіне 5-6 жастағы балалардың табан өлшеміне сәйкестендіріліп, ойылып, желімнің көмегімен әрқайсысына 14 асықтан орналастырылды.

«Массажды қолғап». Массажды қолғапқа 5 асық тізбектеліп, тігілді. Алақанға арналған «Массажды айналмалы асықтар» жасалды. Ағаш жақтауға орнатылған 12 сымға 4 асықтан тізбектелді.

Қазақтың ықылым заманнан бері келе жатқан ұлттық асық ойындарының түрі көп. Солардың ішінде «Ханталапай», «Тасқала», «Алшы», «Көтеріспек», «Қақпақыл», «Хан», «Бес асық» ойындарын мектеп жасына дейінгі балаларға ойнауға жеңілдетіп алып, асықпен ойналатын ұлттық ойындар картотекасы жинақтадым.

Асық ойындары мүлдем ойналмай, ұмытылып бара жатқандығын басты назарда ұстап, ұлттық байлығымызға жоғары деңгейде көңіл бөлу керек деп ойлаймын.

Бұл тақырыпты зерттей келе, мен қазақтың ұлттық құндылығы асық туралы көп мәлімет іздедім. Осы іс-тәжірибем арқылы асықтың шығу тарихын, оның мектеп жасына дейінгі балалармен ұйымдастырылған оқу қызметінде асықты пайдаланудың маңызы мен пайдасының зор екеніне көз жеткіздім.

Осылай ұлттық құндылығымыз асықтың тарихын ұмыт қалдырмай, жаңашыл леппен ойындар ойлап табу – әр педагог тәрбиешінің қолынан келері хақ. Асық – сарқылмас мұра әрі таусылмас идея құралы.

ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДЕГІ МУЗЕЙДІҢ РӨЛІ

М.С.УТЕПОВА
№6 «Шолпан» бөбекжайының
әдіскері, магистр
БҚО Орал қаласы

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында ұлттық салт-дәстүрлеріміз, тіліміз бен музыкамыз, әдебиетіміз, жоралғыларымыз, бір сөзбен айтқанда ұлттық рухымыз бойымызда мәңгі қалуға тиіс деген болатын. Осы құндылықтардың бойымызда мәңгі сақталуы үшін қайта жаңғырып, ұрпақтан ұрпаққа жалғасып отыруы тиіс деп ойлаймыз. №6 «Шолпан» бөбекжайында «Музейлік педагогика арқылы патриоттық тәрбие беру» тақырыбында зертханалық алаң ашылып, өз жұмысын жүргізуде.

Музейлік педагогика бүгінгі таңда оқу мен тәрбиелеуге қатысы бар тұлғаларға таныс ұғым. Музейлік педагогика термині ХІХ-ХХ ғасырда пайда болып бізге Германия елінен келген.

Музейлік педагогика музей әрекетінің білімдік, мәдени ерекшеліктерін, тарихын түрлі әдістер арқылы зерттейді. Бұл ғылым саласы педагогика мен психология, музейтану, өнер, өлкетану ғылымдарының бірлестігін қамтиды.

Біздің бөбекжайдағы музейлік педагогика бағыты тұлғаны әлеуметтік ұйымдастырылған пәндік дамытушы ортаға енуге бағытталады.

Мақсаты: балаларды «музей әлемімен» таныстыру, музейдің алуан түрлі қызметіне араластыра отырып тұлғаны жан-жақты дамыту, патриоттық тәрбие беру үшін жағдай жасау.

Зертханалық алаң жұмысының ұйымдастырылуы үш кезенді қамтиды:

1. Ұйымдастырушылық-дайындық кезеңі

Мақсаты: экспериментті жүргізуге арналған жағдайларды жасау, ақпараттық оқу-әдістемелік ресурстарды таңдау, сараптау.

2. Негізгі әрекеттік кезеңі

Мақсаты: Музейлік педагогика арқылы балаларға, педагогтарға және ата-аналарға патриоттық тәрбие беруге бағытталған инновациялық білім технологияларын қолдана отырып, түрлі жұмыс формаларын ұйымдастыру.

3. Жалпылау, қорытындылау кезеңі

Мақсаты: Зерттеу негізінде алынған теориялық және практикалық материалдарды жалпылау, талдау

Балалық шақ – тұлғаның және оның адамгершілік өрісінің қалыптасуындағы жауапты кезеңі. Патриоттық сезімнің негізі бала кезден қалыптасады. Біздің балабақшаның тәжірибелі тәрбиешілері патриоттық тәрбиеге үнемі басты назар аударып отырады.

Уақытында құрылған қолайлы педагогикалық орта тәрбиеленушілердің бойында отансүйгіштік пен азаматшылық негіздерін тәрбиелеуге жағдай жасайды. Балалар бойында елжандылық сезімін қалыптастыруда негізгі жұмыс қала, облыс музейлерімен жүргізіледі.

Балаларды патриоттыққа тәрбиелеу бағытында түрлі әдіс-тәсілдер: топтық серуендер, ұйымдастырылған оқу қызметтері, саяхат сабақтар, жылжымалы көрмелер,

шеберлік сыныптар, дөңгелек үстелдер т.б. қолданылады.

Бөбекжай ұжымы ерекше дамытушылық ортаның қалыптасуына жағдай жасап келеді. Бала тілінің дамуы оның сөздік қорына байланысты, баланың ақыл- ой тәрбиесімен қатар адамгершілік, патриоттық, әлеуметтік тәрбиесі қатар дамуы қажет.

Музейлік педагогика мектеп жасына дейінгі балалардың адамгершілік, рухани тұрғыдан кешенді дамытады. Жоспарлы түрде балалармен бірге музейге бару нақты оқу, тәрбие, дамытушылық мақсаттарға ие. Осы мақсатта кешенді жұмысты қамтамасыз ету үшін бөбекжай Облыстық тарихи өлкетану музейі және оның филиалдары, Жұбан Молдағалиев атындағы ғылыми-әмбебап кітапханасы, Х.Есенжанов атындағы балалар және жасөспірімдер кітапханасы т.б. мекемелермен өзара әрекеттестікте жұмыс жасайды.

Балалардың табиғат туралы түсініктерін қалыптастыру, табиғат құбылысының әсемдігін көре білуге, оған қамқорлық жасауға тәрбиелеу мақсатында «Табиғат және экология» музейімен бірлесе отырып «Жерден – нәр, ауадан – дауа, судан – күш», «Қайраттылық символы – бүркіт», «Біз білмейтін әлем», «Әдемі көбелектер», «Қыстап қалатын құстар», «Жәндіктер патшалығы» және т.б. сияқты іс-шаралар

Облыстық тарихи өлкетану музейінде балаларды ұлттық құндылықтармен таныстыру, оларға тарихи жәдігерлер туралы түсінік беру, ата-дәстүрді дәріптеу, баланы ұлттық педагогика негізінде тәрбиелеуде ата-ана мен бөбекжайдың бірлескен жұмысын нығайтып, (әжелер мен келіндер арасында «Отбасы – болашаққа өнеге, қасиетті кереге, «Ою ойғанның ойы үшқыр», «Ұлттық ойын ханталапай», «Ұлты мақтаған ұлы тұлға», Қадыр Мырза Әлі – балалар әдебиетінің атасы») (Қадыр Мырза Әлінің шығармашылығына арналған) секілді түрлі танымды-мәдени шаралар, саяхат сабақтары өткізіліп отырады.

мен жылжымалы көрмелер ұйымдастырылды.

Балаларға музейлік тәрбие беруде заттарды топтастырып жинауға, коллекция жасауға үйрету мақсатында «Ойыншықтар музейі» атты ашық ұйымдастырылған оқу қызметі өткізілді. Ұйымдастырылған оқу қызметі барысында балаларға ойыншықтар туралы мағлұмат беріліп, ойыншықты күтіп ұстай білуге үйретіп, балалардың ойыншықтар топтамасын жинауға

қызығушылығын арттыру, ұқыптылыққа баулу, эстетикалық талғамын кеңейтіп әдемілікке тәрбиелеу бағытында жұмыстар жүргізілді. Топтамалар жинауға ата-аналар да тартылды. Атқарылған жұмыс коллекция жасаудың баланы ұқыптылыққа, шыдамдылыққа баулитынын, материалмен жұмыстану әуесқойлық пен танымдық белсенділігін дамытатынын, ғылым мен өндірістің кез-келген саласындағы зерттеушілік жұмыс үшін қажетті қасиеттерді тәрбиелейтінін көрсетті. Сонымен қатар, бұл шарада балалар шын көңілмен экскурсоводтар рөлінде өздері жинаған түрлі тақырыптағы топтамаларды таныстырды.

баулитынын, материалмен жұмыстану әуесқойлық пен танымдық белсенділігін дамытатынын, ғылым мен өндірістің кез-келген саласындағы зерттеушілік жұмыс үшін қажетті қасиеттерді тәрбиелейтінін көрсетті. Сонымен қатар, бұл шарада балалар шын көңілмен экскурсоводтар рөлінде өздері жинаған түрлі тақырыптағы топтамаларды таныстырды. Мәншүк Маметова атындағы мемориалдық мұражайымен Ұлыжеңіскүніне арналған «Бәріде Жәніс үшін!», «Ради жизни» сахналандырылған көрінісі, «Сәби жүрегі жеңісті аңсайды.....», «Маншүк апай батыр қыз, ардақтаймыз атын біз» шаралары ұйымдастырылды.

Балалардың табиғат туралы түсініктерін қалыптастыру, табиғат құбылысының әсемдігін көре білуге, оған қамқорлық жасауға тәрбиелеу мақсатында «Табиғат және экология» музейімен бірлесе отырып «Жерден – нәр, ауадан – дауа, судан – күш», «Қайраттылық символы – бүркіт», «Біз білмейтін әлем», «Әдемі көбелектер», «Қыстап қалатын құстар», «Жәндіктер патшалығы» және т.б. сияқты іс-шаралар мен жылжымалы көрмелер ұйымдастырылды. Балаларға музейлік тәрбие беруде заттарды топтастырып жинауға, коллекция жасауға үйрету мақсатында «Ойыншықтар музейі» атты ашық ұйымдастырылған оқу қызметі өткізілді. Ұйымдастырылған оқу қызметі барысында балаларға ойыншықтар туралы мағлұмат беріліп, ойыншықты күтіп ұстай білуге үйретіп, балалардың ойыншықтар топтамасын жинауға қызығушылығын арттыру, ұқыптылыққа баулу, эстетикалық талғамын кеңейтіп әдемілікке тәрбиелеу бағытында жұмыстар жүргізілді. Топтамалар жинауға ата-аналар да тартылды. Атқарылған жұмыс коллекция жасаудың баланы ұқыптылыққа, шыдамдылыққа

Бәрінен бұрын мұражай тәрбиесінің үш бірлігі, бұл мұражайға баруға түбегейлі даярлық алғышарт болуы тиіс, ал ол аяқталғаннан кейін алған білімдері мен әсерлерді бекіту, аяқталушы кезең қолдан жасалған, яғни шығармашылық қабілеттерін практикалық қызметте (илеу, суретін салу, ойын, этюд) бекітеді дегенді білдіреді.

Бөбекжайда зертханалық алаң аясында шағын музейлік бұрыштар жасақталып жатыр. Ал топтарда «Ақжайық – ару мекенім», «Менің жақсы достарым», «Жәндіктер – біздің достарымыз», «Ұлттық құндылықтар арқылы бала дүниетанымын дамыту» тақырыптарында шағын музейлік бұрыштар бар. Бөбекжайда шағын музейлік бұрыштарды жасақтау өзекті және тиімді, қарапайым музейлерде бала тек пассивті пайымдаушы болса, ал мұнда ол – экспозицияны жасаушы бірлескен автор. Бұл жерде тек балаға ғана емес, оның ата-анасы да қатысып отырады. Шағын музей – бұл бала мен тәрбиешінің және олардың ата-анасының бірлескен жұмыстарының нәтижесі, олар балаларға эксперимент жасауға, алынған білімді талдауға, қарым-қатынас және шығармашылық қабілеттерін дамытады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі әрекеті – ойын. Ойын арқылы бала әртүрлі жағдайларды модельдеу арқылы қоршаған ортаны танып, қажет дағдыны игеріп, өз

тәжірибесін жинақтайды. Мектеп жасына дейінгі кезеңде бала қиялы жақсы дамиды, сондықтан бұл балаға сол кездегі тарихи уақытқа рухани тұрғыдан ене отырып, жинақталған тарихи-мәдени құндылықтарды игеруге мүмкіндік береді.

Музейлік педагогика бойынша білім беру әрекетінің әдістемесі баланың эмоционалдық тұрғыдан дамуына, әлеуметтік бейімделуіне бағыттала отырып, балалардың бір-бірімен еркін қарым-қатынас жасауын, ойын еркін жеткізе алуды көздейді.

Біздер бірлескен жұмыс барысында байқағанымыз музейлік педагогика арқылы мектеп жасына дейінгі балалар музейлердің пайда болу тарихымен, түрлерімен, музейдегі мінез-құлық ережелерімен, жәдігер, экскурсовод, түсініктерімен танысып, іздеу-жинақтау әрекеті арқылы танымдық қызығушылықтарын арттырады.

Бұл бағыттағы жұмыстарды жүйелі түрде түрлендіру арқылы балаларда «музейлік орта» туралы түсінік қалыптасады, музей мәдениеті туралы білімдері кеңейіп, музейлік педагогиканың түрлі формаларын кешенді ұйымдастыру арқылы жан-жақты дамыған тұлға қалыптасады.

БАЛАЛАРДЫҢ БАЛ МЕКЕНІ – КҮНШУАҚ

ҚАЛАМҚАС АЙҚЫМБАЕВА

ата-ана

Алматы облысы

Жамбыл ауданы Қасымбек ауылы

Тәуелсіздік жылдары ұлт көшбасшысы, ҚР Тұңғыш Президенті Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың басшылығымен білім саласы үлкен табыстарға қол жеткізіп, соның бір нәтижесінде «Балапан» бағдарламасы өмірге келді. «Балапан» бағдарламасы – мемлекет басшысының еліміздің ең кішкентай азаматтарына жасаған айрықша қамқорлығы. Бұл бағдарламаның негізгі мақсаты – балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен қамтуды ұлғайту болып саналады. Осы бағдарламаны жүзеге асыру мақсатында 2010 жылдың қараша айында Алматы облысы Жамбыл ауданы Қасымбек ауылында «Күншуақ» балабақшасы ел келешегі болар кішкентай сәбилерге өз есігін айқара ашты. Қуанышымызда шек болмады.

Бала – еліміздің бүгінгі мен ертеңі, мемлекетіміздің басты байлығы әрі тірегі. Бүгінгі қоғам талабына лайықты, жан-жақты жетілген, бойында имандылық сана-сезімі қалыптасқан, мәдениетті, дені сау азамат тәрбиелеу отбасының, балабақшаның, жалпы халықтың борышы екендігі баршаға мәлім. Осы бағытта жас ұрпақты дені сау, адамгершілік қасиеттері қалыптасқан азамат етіп өсіру жолындағы тәрбие ісінде балабақша ұжымы аянбай еңбек етіп келеді. Балалар мекенінің тіршілігі сәбилердің шат күлкісімен ата-

аналардың ризашылығына бөлене отырып, бүлдіршіндердің алтын ордасына айналды. Балабақшаның ойын алаңдары, топ бөлмелері, ән-күй залы, демалыс алаңдарының безендірілуі бала мен тәрбиешінің іс-әрекетіне қолайлы жағдай туғызуға бағытталған. Балабақшада әртүрлі іс-шаралар, отбасылық сайыстар, ертеңгіліктер, аула безендіру, көгалдандыру сияқты жұмыстар үнемі ата-аналармен бірлесіп жүргізіліп тұрады.

«Күншуақ» балабақшасы – балалардың бал мекені, бүлдіршіндеріміздің екінші үйі. Осы балабақшаға менің қызым Әлкен Адина барады. Қызым балабақшаға баруға асығады. Топтағы достарын, тәрбиешілерін, күтуші апайларын жақсы көреді. Қызымның мінезі тұйықтау, балабақшаға келгелі мінезі ашылды, өйткені бұл жерде балалардың жеке тұлға болуына, өздерінің достарымен тіл табыса алуына және көпшіл болуына жақсы әсерін тигізеді.

2017 жылы Адина қашықтықтан өткізілген «Астана – арман қала» атты республикалық байқауына қатысып, II дәрежелі дипломды иеленді. 2018 жылы «Ғарышқа саяхат» байқауында I дәрежелі дипломмен марапатталды. Адина балабақшаға барғалы көп нәрсені меңгерді. Өзінің ойын еркін жеткізуге, Отаның сүйеге, сахнада өзін-өзін дұрыс ұстауға, ұқыптылыққа, үлкенді сыйлап, кішіге қамқор

болуға, сурет салу, ән айтуға үйренді. Қызым мектеп табалдырығын аттауға дайын деп сеніммен айта аламын.

Балабақшадағы өтетін мерекелік ертеңгіліктер музыка мұғалімі Алғожаева Маржан Қайсаханқызының жетекшілігімен жоғары деңгейде өтіп, ата-аналар риза болып қайтады.

Балабақша тәрбиешілері, жалпы педагогикалық ұжым шығармашылықпен, ізденімпаздықпен жұмыс жасап, тәрбиеленушілердің ой-өрісін жан-жақты дамытуға күш салып келеді. Жаңа педагогикалық технологияларды меңгеріп, озат тәжірибелерді кеңінен қолданып, халық педагогикасының тағлымын балалардың бойына сіңіре отырып, оқыту-тәрбиелеу

әдістерін саналықпен меңгерудің нәтижесінде «Күншуақ» балабақшасының педагогтары мен тәрбиеленушілері әртүрлі деңгейдегі байқауларға белсене қатысып, жақсы нәтижелерге қол жеткізіп жүр.

Қорыта айтқанда, еліміздің болашағы болатын жас бүлдіршіндерді тәрбиелеп, білім беріп отырған балабақша ұжымына барлық ата-аналардың атынан алғысымды білдіремін! Әрбірінің отбасына амандық, өздеріне зор денсаулық, жұмыста жоғары жетістіктер тілеймін!

ИСКАЛИЕВА ЖАДЫРА ЖУМАРСТАНОВНА
САПАРОВА АЙЫМГУЛЬ МЕНДИХАНОВНА
«Бәйтерек» бөбекжайының тәрбиешілері
БҚО Теректі ауданы Подстепное ауылы

ОТБАСЫ – ЖЫЛЫ ҰЯМЫЗ, ТІРЕГІ – АТА-АНАМЫЗ

Балабақшадағы маңызды жұмыстардың бірі – ата-аналармен жұмыс. Бұл тәрбиеші, педагогтар мен ата-ана арасындағы ынтымақтастықты қамтамасыз етеді. Осы бағытта біз де жоспарға сай сан түрлі іс-шараларды ұйымдастырамыз. Соның бір айғағы – ата-аналарға отбасы құндылығының маңыздылығын игерту, отбасындағы ата-ана рөлін айқындау мақсатын көздеген қызықты сайыс. Аталған шараға ата-аналар мен балалардан құрылған топтар қатысты.

Сайыстың мазмұнын ашу үшін әр отбасыны таныстырған слайд-шоулар мен бейнесюжеттер пайдаланылды.

*Қазақстанның болашағы жас ұрпақтың қолында.
Ал, жас ұрпақтың тағдыры ұстаздардың қолында.*

Н.Ә.Назарбаев

Казіргі таңда елімізде отбасы мәртебесін көтеріп, рөлін арттыруда, ата-ана жауапкершілігін насихаттауда, отбасы тәрбиесінің өзекті проблемалық мәселелерін шешуде мұғалімдер, тәрбиешілер, ата-аналарға жан-жақты көмек көрсетіліп келеді. Соның бір айғағы ата-аналардың сауатын арттыру мақсатында «Отбасы.kz» сайтына іске қосты. Ата-аналармен жұмыстың формасын түрлендеру, ынтымақтастықты арттыру мақсатында «Отбасы- жылы ұямыз, тірегі – ата-анамыз!» атты іс-шара ұйымдастырылып өткізілді. Олай болса, бүгінгі сайысқа ата-аналар балалармен бірге қатысты.

1-ші Сәлімгереевтар отбасы

2-ші Ермекбаевтар отбасы

3-ші Есетовтар отбасы

Ата-аналар бар өнерін салары анық,
Өнегелі тәлімді алған қанып.
Ал ендеше таныстырып өтейін мен,
Бөлімдерін шараның бөліп жарып.

Сайыс бағдарламасы бес бөлімнен тұрады:

I бөлім – таныстыру. Бұл бөлімде бейнеролик арқылы таныстырылады.

II бөлім – «Менің балам қандай?», балалары туралы сұрақтар қойылып, бейнеролик арқылы балаларының жауаптарымен тексеріледі және әр ата-ана өз баласының алақанын бастырып есімін жазып, есіміндегі әр әріпке сипаттама береді.

III бөлім – «Тапқыр болсаң, тауып көр!» әкелері ым-ишара арқылы анасы мен баласына бір затты жасырады.

IV бөлім – «Ойлан, тап!» Балалар мен ата-аналарға логикалық есептер жасырылады.

V бөлім – «Біз мерейлі отбасы», бұл бөлімде әр отбасы өз қиялдарынан туған туындымен жұмыстанады, яғни түрлі материалдардан бір колөнер бұйымын жасап көрсетеді.

Алдымен іс-шарамыздың I-бөлімі бойынша бейнероликке назар аударып, отбасылармен танысып өттік.

I бөлім – Таныстыру. Бұл бөлімде бейнеролик арқылы отбасылар таныстырылды. Көрермендер өздерін таныстырған жанұялардың қызықты мәліметтерімен, негізгі ақпаратты қатысушылармен бірге тамашалады.

II бөлімде ата-аналардың балалары туралы қаншалықты білетіні белгілі болды, сонымен қатар келесі кезеңдерге жақсы мотивация болды.

А) 1. Балаңыздың сүйікті мультфильмі қандай?

2. Сүйікті сусыны қандай?

3. Қалай ерекелетесіз?

4. Ең жақын досы кім?

5. Сүйікті әні қандай?

6. Ұнататын тағамы қандай?

7. Сүйікті ойыншығы не?

8. Сүйікті ертегісі қандай?

9. Кім болуды армандайды?

Ә) Әр ата-ана өз баласының алақанын бастырып есімін жазып, есіміндегі әр әріпке сипаттама берді. Мәселен:

А-арайланып

Й- иіліп

Ш-шуақ шашар

А- айнала

Б- бал тілімен

И-иіріп

Б- баурап алар

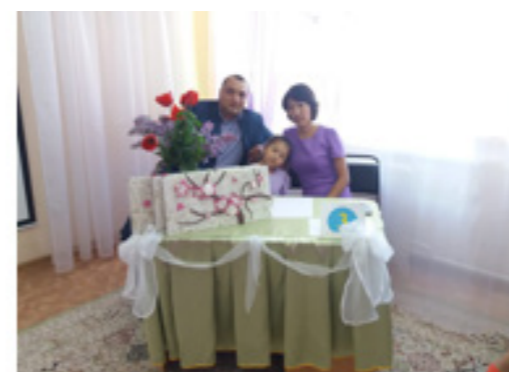
І- ілтипатты қызымыз.

Өзінің алғырлығын ұғындырып,

Көрсетер көп іздеген мығым қылық,

Келесі іс-шараның жоспарында,

Түседі бәйгеге тапқырлық, - деп III бөлім басталды.

Есетовтар отбасы

Ермекбаевтар отбасы

Сәлімгереевтар отбасы

III бөлім – «Тапқыр болсаң, тауып көр!» Әкелері ым-ишара арқылы бір затты жасырды, ал анасы мен баласы сол жасырылған затта табуы керек. Бұл бөлім сайысқа қатысушыларға жеңіске деген жігер, талпыныс сыйлады, ал көрермендер үшін көңілді көрініс болғандай.

1-әкеге: балық, есік, қалам, түлкі, домбыра, гүл;

2-әкеге: үй, тарак, қайшы, аю, тіс щеткасы, көбелек;

3-әкеге: машина, жылқы, сағат, доп, орындық, айна жасырылды.

Осылайша келесі кезеңге өттік.

IV бөлім – «Ойлан, тап!» Бұл бөлімде «Таным» білім беру саласы бойынша зертханалық жұмыстарымызды қорытындылау ретінде әр ата-анамен балаға логикалық есептер, тапсырмалар берілді.

1-бала: Үстелдің 4 бұрышы бар. Бір бұрышын кесіп тастасақ, неше бұрышы қалады? (5)

2-бала: Қонжық біреу, табаны нешеу? (4)

3-бала: Екі қоянда қанша құлақ бар? (4)

1-ата-анаға: Үстел үстінде 3 стакан шие тұр. Марат бір стакан шиені жеп қойды. Үстелде неше стакан қалды? (3)

2-2, 2-1, 1000-1, 5-2 -? Сөзжұмбақ құрау.

(2 санының 1-ші әріпі деген секілді.) Жауабы: (Кеме)

2-ата-анаға: Қараңғы бөлмеде майшам мен керосин лампасы тұр. Бірінші не жағасыз? (сіріңке)

40-1, 10-1, 10-2, 7-1, 6-4, 40-1 Сөзжұмбақ құрау. Жауабы: (қонжық)

3-ата-анаға: Мотоцикл жүргізушісі ауылға келе жатқанда жолдан өзіне қарсы үш жеңіл машина, бір камаз кездесті. Ауылға неше машина бара жатыр? (мотоцикл)

4-1, 3-1, 6-2, 2-2, 1-2 (түлкі)

V-бөлім. «Біз мерейлі отбасы». Бұл бөлімде әр отбасы өз қиялдарынан туған туындымен жұмыстанады, яғни түрлі материалдардан бір қолөнер бұйымын жасап көрсетеді.

Балалардың арманы бүкіл адамзатқа ортақ. Қай тілде бала сөйлесе де, оның болашағы, аңсаған арманы, кейін мақсаты ата-анасына байланысты.

«Адамға ең бірінші білім емес, тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы, оның барлық өміріне апат әкеледі» – деген Әл-Фараби бабамыздың сөзінде өзекті түйіні бар. Тәрбие дегенде өзі бірінші ойға келетін ұғымдар – адамгершілік, тазалық. Жеке тұлғаның қоршаған ортамен үйлесімді қарым-қатынасы және мәдениет пен жауапкершілік. Сайыс соңында барлық қатысушылар ортаға жиналып, «Жүректен-жүрекке» шеңберіне тұрды.

Іс-шарамызды педагог, жазушы В.А.Сухомлинскийдің сөзімен аяқтағанды жөн көрдік: «Тек қана ата-аналармен бірге, жалпы күш-жігерді біріктіру арқасында мұғалімдер балаларға үлкен адамдық бағыт беруі мүмкін».

Ата-ананың тілегі,

Адам болып өскенің,

Адамдықтың тірегі,

Адал болып өскенің, – дей келе, зияткерлік-танымдық сайысқа уақыт бөліп, қатысқан ата-аналар мен балаларға алғысымызды айтып, марапаттадық.

ИННОВАЦИОННЫЕ ФОРМЫ РАБОТЫ С РОДИТЕЛЯМИ

РАЙСОВА АЙГУЛЬ ТУСУПОВНА
Воспитатель КГКП ясли-сада «Акбота»
г Караганда.

В данной статье рассматриваются качественные стороны работы с родителями посредством инновационной формы работы. В целях совершенствования инновационных работ изучение семейной микросреды.

This article deals with the qualitative aspects of working with parents by means of an innovative form of work. In order to improve innovative work, the study of the family microenvironment.

Педагогический труд невозможно представить без сотрудничества родителей и воспитателей.

Ведь именно по инициативе родителей ребенок приходит в детский сад.

Педагогами разработана целая система взаимодействия с родителями. Начинается оно со знакомства. Затем, на протяжении всего пребывания ребенка в детском саду, она расширяется и углубляется через различные формы сотрудничества. Даже спустя время после окончания детского сада, связь семьи с детским садом не теряется, а продолжает существовать.

Инновации стремительно внедряются в нашу жизнь.

Инновации – это обновление, изменение, введение чего-либо нового.

Все инновационные формы работы

подразделяются, как индивидуальные, коллективные и наглядно-информационные.

Индивидуальные формы работы с родителями.

В самом начале очень важно изучение семейной микросреды. Для этого проводится диагностика – аналитическая работа с взрослыми. Наиболее распространенный метод диагностики – это анкетирование. Оно позволяет выявить общий план семьи, возраст, образовательный уровень, сведения о ребенке.

Однако анкета не дает возможности в полном объеме узнать индивидуальные особенности ребенка, организацию его жизни в семье. Поэтому следующим важным звеном в индивидуальной работе является посещение семьи. Основная цель визита – познакомиться с ребенком и его близкими в привычной для него обстановке.

Посещение, с одной стороны приносит пользу родителям – они получают представления о том, как воспитатель общается с ребенком, и с другой стороны, позволяет педагогу познакомиться с условиями, в которых живет ребенок, с общей атмосферой в доме. Кроме того, такая форма работы дает возможность общаться не только с матерью, отцом, самим ребенком, но и с другими членами семьи, которые принимают участие в его воспитании.

Беседа воспитателя с родителями – наиболее доступная форма установления связи педагога с семьей, его общения с отцом и матерью, другими членами семьи. Цель беседы – обмен мнениями по тому или иному вопросу воспитания и достижения единой точки зрения, оказание родителям своевременной помощи.

Одной из форм индивидуальной дифференцированной работы с родителями являются консультации. Они помогают, с одной стороны, ближе узнать жизнь семьи и оказать помощь там, где она больше всего нужна, с другой – побуждают родителей серьезно присматриваться к своим детям, выявлять черты их характера, задумываться над тем, какими путями их лучше воспитывать.

В нашем детском саду активно используются инновационные формы работы с родителями: через выпуск газет для родителей, совместных праздников, родительских собраниях, в ежедневных взаимодействиях и т.д.

1. Родители участвуют в проектной деятельности. Например, при реализации проекта «Свой край родной люби и знай», «Экологическая тропа», «Семья – это важно. Семья – это счастье!» проводились совместные экскурсии, встречи, выставки.

2. Включаем родителей в работу творческих групп. Например, по теме: «Адаптация детей в детском саду» (происходит обмен опытом, посиделки, создание семейных фотоальбомов).

3. Проводится информационная работа с родителями через показ презентаций на различную тематику, например: «Презентация положительного опыта семейного воспитания», знакомство родителей с реализуемыми проектами в детском саду.

4. В прошлом и в этом году в нашем учреждении успешно с участием родителей прошел праздник «Наурыз Мейрамы». Эта новая форма работы

очень понравилась и детям, и родителям

5. Активно используем в работе фото-сессии детей и интервьюирование последующей видеопрезентацией на родительских собраниях.

6. Каждый год была организована выставка «Дары осени», «Зимние забавы».

7. Ежегодно в ДО проводится акция «Тропа добрых дел» (посильная помощь родителей в благоустройстве и озеленении территории детского сада).

8. В работе с родителями педагог дополнительного образования (воспитатель по обучению казахского языка, совместно с музыкальным руководителем) широко используют сказкотерапию и музыкотерапию.

9. В работе с родителями используем игровые формы: «КВН», «Шкатулка вопросов», ролевые игры.

10. Привлекаем родителей к жизни детского сада через семейные спортивные праздники, творческие вечера, «Дни именинников», различные посиделки, концерты, конкурсы «Дары осени», «Елочка - зеленая иголочка», «Новогодняя игрушка».

11. В конце прошлого года прошел в детском саду семинар на тему: «Одаренные дети»

12. В настоящее время работаем над разработкой программы «Содружество».

Используя инновационные формы работы с родителями, берут на себя ответственность за воспитание детей, и в самом большом выигрыше находятся дети, ради которых и осуществляется данное взаимодействие.

Таким образом, все формы работы с родителями, используемые в детском саду, создают атмосферу доверия и сотрудничества в коллективе взрослых окружающих ребенка. Чем лучше налажено общение между семьей и детским садом, тем большую поддержку получит ребенок, тем вероятнее, что его жизнь в детском саду будет полна впечатлениями, любовью и доверием к окружению, а первый опыт обучения будет успешным.

НЕТРАДИЦИОННОЕ РОДИТЕЛЬСКОЕ СОБРАНИЕ: КАК СРЕДСТВО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПЕДАГОГА С СЕМЬЕЙ

ПЛОСКИХ ЕЛЕНА НИКОЛАЕВНА
воспитатель ГККП ДС № 4 «Буратино»
г.Степногорск

В последнее время отмечают, что отсутствует педагогическая культура у родителей, которые, в силу своей занятости мало времени и внимания уделяют детям. Зачастую родители не знают, как правильно ответить на вопросы ребёнка, как отреагировать на неадекватное поведение малыша.

Многие родители не до конца понимают своей роли в воспитании ребёнка, какую ответственность они несут, не замечая пробелы в воспитании своих детей. Поэтому была поставлена цель - при помощи родительских встреч повысить педагогическую культуру родителей, установить контакт, помочь выбрать наиболее адекватные воспитательные методы и приемы.

Родительские собрания в детском саду призваны способствовать лучшему взаимодействию родителей и детей посредством обмена информацией с воспитателями.

Воспитатель ежедневно общается с детьми и родителями, видит их проблемы, трудности, а также положительный опыт каждой семьи. Одна из задач общения воспитателя с родителями – раскрыть родителям важные стороны психического развития ребенка, помочь им выстроить верную педагогическую стратегию. В решении этих вопросов незаменимы родительские собрания, которые являются действенной формой общения воспитателей с родителями.

Именно на собраниях у воспитателя есть возможность ознакомить родителей с задачами, содержанием, методами воспитания детей дошкольного возраста в условиях детского сада

и семьи. В ходе проведения собрания основная нагрузка ложится на доклад. Этот материал может быть использован для проведения устных и письменных консультаций с родителями, а также и других форм работы. От воспитателя требуется творческий подход к материалу: поиск новых примеров; использование своих методов активизации родителей, направленных на появление у слушателей интереса к изучаемой проблеме, на возникновение у них ассоциаций с собственным опытом воспитания детей, переосмысление своей родительской позиции. При этом необходимо учитывать потребность родителей в знаниях.

Подготовка родительского собрания

1. Можно за неделю до собрания провести анкетирование родителей по теме собрания. Анкеты заполняются дома, до собрания и их результаты используются в ходе его проведения.

2. Для активизации родителей и для обеспечения их явки на собрание желательно изготовить приглашения каждой семье в виде аппликаций, конструкций с учетом темы собрания. Важно, чтобы в изготовлении приглашений-секретов для родителей принимали участие дети. Приглашения раздаются за неделю до собрания.

3. В соответствии с темой собрания изготовить оригинальные памятки с советами. Содержание памяток должно быть кратким, текст напечатан крупным шрифтом.

4. В нашем детском саду используются такие формы привлечения родителей на родительские собрания, как: подготовка конкурсов, выставок, поделок по теме собрания. При этом в конкурсах участвуют и дети, и их родители. Все подготовленные работы выставляются до

начала собрания, и педагог знакомит родителей с образцами работ. На самом собрании родители выбирают лучшую работу, и победителю вручается приз.

5. Как одна из форм активизации родительского внимания может быть использована магнитофонная запись ответов детей на вопросы по теме собрания.

6. Изредка мы приглашаем сказочного героя на собрание.

7. Внимание родителей к собранию привлекаем с помощью создания самодельных плакатов по теме собрания.

8. Желательно провести заседания родительского комитета за месяц до собрания. Коммуникативные тренинги и упражнения для родителей.

1. "Знакомство"

Цель: сближение участников группы.

Дети и родители садятся в круг. Каждый родитель представляет своего ребенка и говорит, что тот любит, что не любит, какой у него характер. Дети подтверждают слова родителей. То же самое делают дети, представляя своих родителей.

2. "Игра без правил"

Цель: создание атмосферы принятия и понимания, развитие навыков общения, активного слушания и т. д.

Родитель и ребенок садятся рядом и разговаривают, постоянно проговаривая начало фразы: "Мне нравится, что ты:" и добавляя к ней свое утверждение. Тем самым возникает позитивный диалог.

3. "Зеркало"

Цель: эмоциональное осознание своего поведения, снижение напряжения, формирование умения подчиняться требованиям другого.

Участники становятся в две шеренги. Один человек в паре - водящий и показывает разные

движения, другой - зеркало, все повторяет. Затем меняются ролями.

4. "Тень"

Цель: развитие наблюдательности, памяти, внутренней свободы, раскованности, умения подстраиваться под другого.

Все участники разбиваются на пары (родитель и ребенок). Звучит фонограмма спокойной музыки. Один человек - путник, другой - его тень. Путник идет через поле, а за ним, на 2-3 шага сзади идет его тень. Тень старается точно скопировать движения путника. Затем меняются ролями.

5. "Машины"

Цель: налаживание физического контакта между родителями и детьми, развитие тактильных ощущений.

Работа в парах (родитель и ребенок). Ребенок в роли "машины", родитель - в роли "мойщика машины". В течение 5 минут машину приводят в порядок: моют, протирают, полируют, проговаривая все свои действия, используя как можно больше ласковых слов. Затем меняются ролями.

6. "Только вместе!"

Цель: физический контакт, возможность почувствовать друг друга, сотрудничество.

Работа в парах (родитель и ребенок). Надо встать спина к спине и попробовать медленно, не отрываясь от партнера, сесть на пол. И точно также встать.

7. "Сиамские близнецы"

Цель: развитие навыка действовать сообща, умения понимать намерения другого, физический контакт.

Участникам по парам (родитель и ребенок) обматывают предплечья и локти, так чтобы правая рука одного участника оказалась завязана с левой рукой другого участника. Затем

им в руки даются два карандаша и просят что-нибудь нарисовать. Рисовать только связанными руками.

8. Игра-разминка «Перебежки»

Задание: поменяться местами тем:

- у кого дочери;
- у кого 2 детей;
- у кого сыновья;
- у кого на шее цепочка;
- кто сегодня в брюках;
- у кого карие глаза;
- кто любит мороженое;
- у кого есть веснушки;
- кто хочет в отпуск.

9. Игровое упражнение «Пойми меня».

Родителям предлагается угадать эмоциональное состояние, потребность ребенку по описанию его позы, жестов:

а) ребенок стоит, заведя руки за спину, и сильно сжимает одной рукой другую;

б) ребенок грызет кончик карандаша, трогает спинку стула и раскачивает ее, но не садится, топчется, перебирает ногами;

в) ребенок сидит, придерживая свешивающуюся голову, глаза полузакрыты, внешне заторможен.

10. Коллективное рисование «Волшебными красками»

Каждая пара (ребенок – взрослый) готовит свою «волшебную краску», используя определенные компоненты: мука, соль, гуашь, вода, клей, подсолнечное масло. Создав яркие, объемные краски, участники рисуют без кисточек (пальцами и руками). Затем каждая пара рассказывает, что они нарисовали.

11. Игра на внимание «Антошка».

Взрослые, стоя в кругу, шагают на месте и произносят: Антошка - картошка, костяная ножка. Сам с вершок, голова с горшок.

Дети стоят внутри круга, затем все играющие поворачиваются спиной друг к другу, закрывают глаза, водящий закрывает покрывалом одного ребенка, который садится на корточки. По команде «Повернись!» играющие поворачиваются лицом в круг, открывают глаза. Водящий задает вопрос: «Кого не стало?». Играющие должны назвать имя ребенка, спрятанного под покрывалом. Затем можно спросить, во что он одет, какого цвета та или иная вещь.

12. Упражнение «Комплимент».

Взрослые и дети стоят вокруг большого обруча, передавая свечу, говорят друг другу, добрые слова.

13. Проблемная ситуация «Супермаркет».

Педагог-психолог. Представьте, что вы находитесь перед современным супермаркетом и в нем 3 этажа. На первом этаже – товары с браком, низкого качества, на втором – товары среднего качества и цены, на третьем продаются самые лучшие, качественные, добротные, шикарные вещи.

- На какой этаж вы пойдете делать покупки?

Родители отвечают по очереди.

Психолог. Когда у нас рождаются дети, мы всегда хотим, чтобы они соответствовали «третьему этажу» - были умными, добрыми, посещали музыкальную школу или школу с углубленным изучением иностранного языка. Может быть, мы мечтаем, чтобы наши дети воплотили наши несбывшиеся мечты?

Но, к сожалению, в жизни так не бывает. Каждый ребенок уникален. В нем есть что-то от первого, второго и третьего этажей. И ваш ребенок не исключение, вы убедились в этом.

В нем есть то, что вам нравится, и то, что вы хотели бы изменить.

Родители обмениваются мнениями об услышанном.

14. Игра «Реклама»

Родители разбиваются на две группы.

Психолог предлагает родителям «прорекламировать» качества личности, требующие изменения с целью их «продажи», то есть в этих качествах нужно найти положительные моменты и рассказать об этом так, чтобы другая группа родителей захотела их купить.

Например: «Такое качество характера, как настойчивость, может стать помощником в достижении определенной цели» и тому подобное.

15. Игра «Скульптор».

Во время игры участники делятся на пары: «скульптор» и «глина». Каждой паре дается карточка с обозначением какого-либо чувства: радость, страх, испуг и т. д. «Скульпторам» предлагается вылепить из «глины» данное чувство. Разговаривать запрещается. Пары демонстрируют скульптуры, остальные участники должны отгадать, что это за чувство.

ОМАРОВА С. А.,
№47 «Ақ желкен»
балабақшасы
МКҚК тәрбиешісі
Астана қаласы

БАЛА БОЙЫНДАҒЫ АГРЕССИЯНЫҢ ПАЙДА БОЛУЫНА ӘСЕР ЕТЕТІН ФАКТОРЛАР МЕН ОЛАРДЫ ЖОЮ ЖОЛДАРЫ

Бала – алдымен ата-ананың, содан соң қоғамның үміті, болашағы, бақыты, бір сөзбен айтқанда бары. Оларды тәрбиелеп, білім беріп, қатарға қосу – еліміздің ертеңіне жасалған игі іс. Осындай жауапты жұмыстағы өзекті мәселелердің бірі – балалар бойындағы агрессия. Агрессия – (латыннан енген сөз, шабуыл жасау деген мағынаны береді) адам әрекетінің ерекше формасы, мұндай мінез-құлық өзінен басқа адамға немесе адамдар тобына өз артықшылығын білдіріп, қыр көрсетуі немесе күш қолдануға тырысуымен сипатталады.

Бүгінгідей жаңа технологиялардың қарыштап дамыған ақпараттық қоғамында балаларды «телефон тәрбиелеп» жүр. Телефон ішіндегі арнайы мамандардың зерттеуіне, стандартталмаған, мазмұны мен мәні сын көтермейтін дүниелер балалардың психикасының бұзылуына, мінез-құлықтарында қиыншылықтардың көбеюіне әсер етіп жатыр. Осы орайда бірінші зардап шегетін ата-ана, сонан соң қиындыққа кезігетін біз секілді педагогтар. Демек, бұл проблеманы жою жолында ата-ана мен мамандар (педагог, психолог) бірдей, бірлесе жұмыс жасау қажет. Бұл аса маңызды.

Жоғарыда сөз болған фактор бала бойындағы агрессияның туындауына басты себеп болып отыр. Қазіргі күні тәрбиеші

ретіндегі өз тәжірибеме сүйеніп айтар болсам, балалардың шамамен 70-80 пайызында бұл проблема кездеседі. 3-4 жасқа дейінгі сәбилер шетелдердің тек дыбысы қойылған, бірақ тілдік қарым-қатынасқа түспейтін «Спанж Боб» секілді анимациялық мультфильмдерін көп көреді. Бұл кезеңдегі балалармен тіл дамыту жұмыстарын жүргізу негізгі орында тұруы тиіс. Осыдан келіп, тілі кеш шығу, барлық ойын эмоция мен мимика арқылы беру, сөздік қордың қалыптаспауы, ең ақыры дұрыс сөйлеу проблемалары туындайды.

Тілдегі кемшіліктер (кемістік емес) мен кешеуілдеулердің агрессияға қандай қатысы бар дейсіз? Мұндай дефектісі бар балалар өзінің ішкі қалауын сыртқа тіл арқылы шығара алмайды, «Мен мынаны алғым кеп тұр», «Саған ренжіп тұрмын», «Ашуым келді» деп айта алмайды, соның салдарынан көңіл-күйін агрессия арқылы білдіреді. Өзінің өтініші мен тілегін басқаша жеткізе білмейтін олар жұдырық пен кішкентай тістерінің көмегіне жүгінеді. Бұл бала дамуының қалыпты сатысы саналса да, мұндай агрессия есейгенде қалыпты жағдайға, ең әрісі әдетке айналуы мүмкін. Бойындағы агрессияны басуды, эмоциясын басқаруды, айналасындағыларымен ауызша араласуды үйренбеген балалар есейген соң проблемаларын көбіне төбелес, күш қолдану

Дана бала арқылы шешуге құмар болады. Төбелес арқылы олар өздері қалаған барлық нәрсеге қол жеткізе аламыз деп ойлайды.

Агрессияның туындау факторларының біріне баланың мінез-құлқы жатады. Мінез-құлық жүре қалыптасады, алайда болмыс адамда туа бітті болады. Осы орайда бала бойындағы болмыс қаншалықты тәрбие дұрыс бағытта болғанымен, мінез-құлыққа әсер етпей қоймайды. Төбелеске, бұзақылыққа, күш қолдануға бейім, өз дегенін орындатуды жақсы көретін балаларда агрессияның алдын алу жұмыстарын жүргізу керек.

Сонымен бірге агрессия көбіне толық қамтылмаған немесе проблемалы отбасының балаларында кездеседі. Нақтырақ айтсақ, ұлдарда әкесі жоқ балаларда, ал қыздарда үйінде анасының үстемдігі жүріп тұрған жағдайда болады.

Міне, осы факторлармен қоса ата-аналарға бойында агрессиясы бар балалармен жұмыстың жолдарын таныстырған, ақпараттандырған жөн. Бұл педагог-психолог маманның кеңесімен, жетекшілігімен жүргізілгенде оң нәтижесін береді. Осы орайда өз тәжірибеммен бөліскенді жөн көрдім.

Қарым-қатынас. Бала – ересектерден өткен «психолог», адам ойын өте жақсы оқи алады. Өз агрессиясын шығарғанда сіздің (ата-ана) қарым-қатынасыңыз маңызды. Мәселен, бала өзін ата-анасының қасында тұрғанда еркін, өзге құрдастарынан үстем сезінеді. Сондықтан да басқа балаларға өктемдік жасауға дайын тұрады. Мұндайда не істеу керек? Егер балаңыз біреуді жылатып қойса немесе ұрғанын көрсеңіз, бірінші жәбір көрген балаға барыңыз. Жылап қалған баланы құшақтап, еркелетіп, «Ол сені ренжітейін демеді» деп айтыңыз. Осылайша, сіз назарыңызды жылаған балаға аударып, өз балаңызды көзге ілмейсіз. Сонда балаңыз өзінің жалғыз қалғанын байқайды, әдетте мұны 2-3 рет қайталаған жөн, сотқар бала сол кезде ойланады.

Тәртіп. «Тәртіпке бас иген құл болмайды» деген, батыр Бауыржан Момышұлы, баланы басынан ережені сақтауға үйреткен дұрыс. Бар болғаны «Біз ешкімді ұрмаймыз және бізді де ешкім ұрмайды» деп айтыңыз. Жалпы сөздің адам мінез-құлқын қалыптастыруда тигізетін психологиялық әсері мол, қазақ осы себепті де «Ойыңа ие бол – ой сөзіңе айналады! Сөзіңе ие бол – сөз ісіңе айналады! Ісіңе ие бол – іс әдетке айналады! Әдетіңе ие бол – әдет мінезге

айналады!» десе керек. Бірақ бұл сөз 4 жасқа дейінгі балаларға лайық, ал одан жоғары жастағы балаларға талап қойғанда себебін егжей-тегжей түсіндіру керек: «Балабақшадағы ойыншықтар сондағы балалардың бәріне ортақ, сенің қалағының бос болмаса, басқа ойыншықпен ойнай тұр. Босағанын күт». Бұл сөздерді агрессияның алдын алу мақсатында алдын ала айтып қою қажет. Оны дәл ситуация кезінде айту еш нәтиже бермейді.

Тыныштық. Кішкене балаларды ашуланып тұрған сәтте ештеңеге алаңдатпай, 2-3 минут орындыққа отырғызып қою керек. Тек қана тыныштық оған өз-өзіне келуге көмектеседі. Ал сәл естияр балаларды өз бөлмелеріне немесе бөлек кабинеттерге бөліп жіберген жөн. Бірақ мұны жаза ретінде қолданбаған абзал. Жай ғана бәрінің тынышталып, бір-бірін қатты ренжітпеуі үшін осылай жасағаныңызды түсіндіріңіз: «Сендер төбелесті қоя алмайсындар, ал мен сендердің тату болғандарыңды қалаймын.

Сондықтан сендерге осылай көмектесіп тұрмын. Тым болмаса 2 минутқа тыныш тұрындар, қаласандар іштен 120-ға дейін санауға болады». Бұл әдіс баланың ойын жинақтауға, ашумен емес, ақылмен де шешуге болатынына көз жеткізуіне жәрдемдеседі. Себебі тыныштандыру – жаман тәртіпті өзгертудің, эмоцияны тежеудің ең тиімді жолы.

Ойдан шығарылған шығарма. Бала тәрбиесі – қиын да нәзік әрекеттердің жиынтығы және нәтижесі. Шектен тыс талап баланы шеңберге шығармай тастауы мүмкін, ал тым бос болсаңыз, еркінсіп кетеді. Сол себепті бұл күрделі процес кезінде ситуациядан шығудың бір амалы ретінде қиялды іске қосуға тура келеді. «Бұзақы бала» туралы әңгіме не ертегі ойлап табыңыз, оны агрессиясын көрсеткен кезде емес, мүлде ондай оқиғаның бәрін ұмытқан уақытта айтып беру керек. Оның мазмұнына балаңыздың жағымсыз қылықтарын қосыңыз. Бұл баланың сын тұрғысынан ойлауына, сырт көзге қалай көрінетінін, соны жалғыздыққа, жазалауға жеткізуі мүмкін екенін түсінуге септігін тигізеді.

Бұдан бөлек ата-аналарға және педагогтарға қажетті қысқаша кеңестерді де тізе кетейік:

-Ата-аналар, педагогтар және балалармен жұмыс істейтін, жанында жүретін барлық ересектер өмірдің әртүрлі ситуациясын шешу және шығу жолдарын үйрету керек;

-Бала өзі қандай болса да, ештеңеге қарамастан оны жақсы көретінін түсінуі қажет

және соған сенімді болғаны маңызды;

-«Бала айтқаныңды емес, істегеніңді істейді деген» сөз бар. Балалар ересектердің әрекетін қайталайды, сондықтан үлкендер балаға бәрін алдымен өзі көрсету тиіс;

- Агрессияны жоюдың жақсы жолы – спорт. Бұл арқылы ол өзінің эмоциясы мен мінез-құлқынна бақылау жасай алады. Мәселен: жүзуге, шығыс жекпе-жек түрлеріне беруге болады, сондай-ақ сурет салу немесе өзге де шығармашылық үйірмелер баланы тыныштандырады;

- Мектепке дейінгі балаларын ересектер өз қалауы бойынша әрекет етуге мәжбүрлеуге болмайды, оның мүмкіндігі мен келісімі керек;

- Оған қайырымды, қамқор, жомарт екенін әрдайым айтып, есіне салып отырған абзал;

- Балаға жағымсыз әрекеті үшін ренжуге болады, сонда ол қымбат адамдарының көңіл-күйін түсіретінін түсінеді;

- Агрессия эмоциялары әрқашан болған және бола береді. Тек оларды мезгілінде жойып отыру қажет, ол үшін ән айту, жүгіру, доппен ойнау, қағазды жырту, жастықпен ұру әрекеттері жәрдемдеседі.

ТУҒАН ЖЕР – АЛТЫН БЕСІК

«Мектепке дейінгі балалық шақ» Республикалық орталығының 2018 жылғы жұмыс жоспарына сәйкес және «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында осы жылдың сәуір айында «Туған жер – алтын бесігім» театрландырылған қойылымдардың Республикалық (сырттай) байқауы өткізілді.

Аталған шара балаларда театрландырылған қойылымдар арқылы туған өлкенің тарихы, табиғаты, мәдениеті мен бай мұраларына деген сүйіспеншілікті қалыптастыруды мақсат етті.

Мектепке дейінгі ұйым, аудандық, облыстық (қалалық) деңгейлерінде Ұйымдастырушы комитет құрылды. Байқау мектепке дейінгі ұйымдардың 3-6 (7) жастағы балалар арасында өткізілді. Байқауға қатысу үшін өңірлік Ұйымдастыру комитетіне қатысушылар өтініштер берді.

Ұйымдастыру комитеті белгілеген мезгілдерде тиісті білім басқармасының органдары мынадай кезендермен ұйымдастырды:

- 1) бірінші кезең – мектепке дейінгі ұйымдар;
- 2) екінші кезең – аудандық (қалалық);
- 3) үшінші кезең – облыстық (қалалық).

Тиісті білім басқармаларының ұйымдастыру комитетімен құрылған Байқау комиссиясы қатысушылардың орындауларын келесі критерийлер бойынша бағалады:

- тақырыптың ашылуы;
- көркем бейнені орындау мәнерлігі;
- қойылымның шығармашылық

ерекшелігі (сценарийдің әзірленуі, көркемдік және музыкалық безендірілуі, декорация, костюмдер);

- репертуардың жас ерекшеліктеріне сәйкестігі;

- сахна мәдениеті;

- театрландырылған қойылымдарды ұйымдастыруда тың идеялар мен инновациялық әдістерді қолдану тәсілдері.

Облыстық кезеңде жеңімпаз атанған мектепке дейінгі ұйымның жұмысы республикалық кезеңге жолданды. Республикалық кезеңге 15 өңірден 38 жұмыс қабылданды.

Байқау қорытындысын «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталықтың www.gc-dd.kz ресми сайтынан оқи аласыздар. Байқау барысындағы елеулі әрекеттер мен қызықты естеліктермен бөлісу үшін жеңімпаздардан арнайы ақпарат алған едік, өздеріңізге ұсынамыз.

Айта кетейік, байқау туралы арнайы сюжет «Балапан» арнасының жаңалықтар қызметінде көрсетілді. Оны телеарна сайтының «168 сағат» бағдарламасы мұрағатынан көруге болады. Сондай-ақ орталық сайтының жаңалықтар айдарынан да сілтемесін ала аласыздар.

Редакция

БҮЛДІРШІНДЕР ЖЕҢІСІ – БАЛАБАҚША ЖЕМІСІ

М.С.ҚОЖАМУРАТОВА

«Әлия» балабақшасының менгерушісі
ОҚО Түркістан қаласы

Рухани жаңғыру тұсында «Туған жер» бағдарламасының маңыздылығы арта түскендей. Аталған бағдарлама аясында жақында өскелең ұрпақты туған топырағын қадірлейтін, елі мен жерін сүйетін тұлға етіп тәрбиелеуді мақсат еткен театрландырылған қойылымдардың Республикалық байқауы өтті.

Сахналық қойылым – мектепке дейінгі жастағы баланың жетекші әрекеті. Осы іс-әрекет барысында тәрбиеленушілерді халық ауыз әдебиеті үлгілерімен таныстырып, олардың өмірін байыта түсу міндеті тұр. Сахналық қойылым әр балаға қуаныш, ұмытылмас әсер сыйлайды. Сол себепті педагогтармен келісе отырып балалардың туған өлке тарихын, табиғатын, мәдениеті мен бай мұраларына деген қызығушылығын арттыру мақсатында «Ақсақ құлан» аңызының желісі бойынша сахналық қойылым көрсетуді ұйғардық.

Ересектер мен ортаңғы топ бүлдіршіндерін «Ақсақ құлан» шығармашылығымен таныстырып, мультфильмі көрсетілді. Балалар аңыздағы кейіпкерлердің іс-әрекеттерін өздерінше қайталауға тырысты. Балалардың әртістік қабілеттеріне, мимикасына, өз бетінше бейне жасаудағы іс-әрекеттеріне қарай отырып, икемді балаларды іріктеп, образға сәйкес рөлдер бөлінді. Рөлдерге бөлу кезінде балалардың көпшілігі патшаның рөлін сомдауға ынтық болды. Оның себебі, күнделікті оқу қызметі барсында балаларға Елбасы туралы, оның ел алдындағы борышы төңірегінде кеңінен насихатталып отырғандығының айғағы деп түсінеміз.

Ендігі кезекте сахна, балалар костюмдері сияқты сұрақтар туындады. Балабақшаның жұмыс жоспарында балаларды тарихи орындармен, Қ.А.Ясауи кесенесімен, аймақтық-этнографиялық музеймен таныстыру жұмыстары

қарастырылған. Сол көріністер балалардың есінде қалған. Балалардың қалауымен қойылымды этно музейде түсіруді шештік. Дайындық барысында Хан тағына отырған балалар қанаттанып, қуаныш сезіміне бөленді. Олардың іс-әрекеттеріне өзіміз таң қалдық. Тарихи ортаның өзі балаға үлкен әсер еткендей. Сарбаздардың, еліктердің рөлін таза табиғат аясында сомдауды дұрыс көрдік. Қ.А.Ясауи кесенесі маңында тарихи этно алаңдар бар.

Сол жерде балалардың нағыз сарбаз, сері болып аңға шығу сәті өзімізді қызықтырды. Табиғат аясындағы қойылым балалардың мерейін көтеріп, рөлді бұрынғыдан да шебер орындауға жәрдемдесті. Үлгілік бағдарлама талабына сай балаға білім бермес бұрын, білім алатын ортаны дайындау мақсатының аясында балаларға нағыз сахналық қойылым нәтижесін көрсетті. Яғни, хан ордасы, табиғат аясы, тарихи орындар іс-әрекеттің шынайы көрінуіне ықпал етті.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасының аясында өткізілген бұл байқау балалардың туған елге, оның тарихына деген қызығушылығын арттырып қана қоймай, балалардың театрландырылған қойылымдары арқылы туған өлкенің тарихы, табиғаты, мәдениеті мен бай мұраларына деген сүйіспеншілігін қалыптастырды. Ең бастысы балаларға, ұжымға зор қуаныш сыйлады, жұмысқа жігер берді, шабыттандырды, себебі осы байқауда біздің қойылым Бас жүлдені жеңіп алды. Ұйымдастырушыларға алғысымыз шексіз!

ЖҰМЫЛА КӨТЕРГЕН ЖҮК ЖЕҢІЛ

А.Т.КЕНЖЕГАЛИЕВА
«Алпамыс» балабақшасы» МКҚК директоры
Маңғыстау облысы

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар:

Рухани жаңғыру» мақаласы аясында құрылған бағдарлама бойынша, балаларға театрландырылған қойылымдар арқылы туған өлкенің тарихы, табиғаты, мәдениеті мен бай мұраларына деген сүйіспеншілікті қалыптастыру мақсатында «Туған жер – алтын бесігім» театрландырылған қойылымдардың өткізілетіндігі және ережесі балабақшаның электрондық поштасына келіп түскен болатын. Сол күні әдіскер тәрбиешілерді жинап алып, жоғарыда аталған байқаудың өткізілетіндігі жөнінде айтып, осыған ойланып, ұсыныстарын күннің екінші жартысында айтуларын тапсырған еді. Ізденістер кезінде әдіскер кабинетіндегі кітаптар арасынан Маңғыстаулық белгілі балалар ақыны Көмек Ыбырайұлының «Әдемі тас» атты әңгімелер жинағының ішінен «Нұрбол қарттың әңгімесі» атты шағын шығармасын оқып, ұнатып, жоғарыда аталған мақсатқа мазмұны сай болғандықтан барлық әріптестермен ақылдасып, осы әңгімені қойылым ретінде дайындауды ұйғардық. Әңгіменің түйінді айтар ойы аманатқа қиянат жасамау жөнінде болғандықтан, қойылымның тақырыбын «Аманат» деп атадық. Қызықтың бәрі осы сәттен басталды. Ұжымымыздың ауызбіршілігінің арқасында лезде балабақшадағы, қолымыздағы, үйіміздегі нәрселердің барлығын жинап, теріп, ән-саззалын безендіруді бастадық. Жарты күннің ішінде қыздарымыздың бірі, суреттерін салып жатса, қолынан іс келетіндері шеберліктерін танытты, епті қыздарымыз ауыр-ауыр қорғандарды тасып, «жұмыла көтерген жүк жеңіл» демекші, енді біреулері балаларға сөздерін жаттқызып, үйретіп жаттды. Бір жағадан бас, бір қолдан жең шығарып, тәрбиешілеріміз күн-түн демей

декорация, әртістердің киімін, жүріс-тұрысын балаларға үйретіп жүрді. Белгіленген күні бейнекамераға түсіруші оператормен автордың сөзін оқитын ата-анамызды шақыртып, театрландырылған қойылымды түсірдік. Әрине, бала болған соң, шалалығы да болады, түсірілім кезінде балаларымыздың біреулері сөздерін шатастырып, ұмытып қалса, біреулері бұртиып айтпай қалған сәттері де болды. Бүлдіршіндерімізді мадақтап, көңілдерін аулап(тәттілермен) әйтеуір, шыдамдылық танытып, қойылымды сәтті түсіріп шықтық. Аудандық кезеңнен бұл қойылым I орын иеленсе, танытып, қойылымды сәтті түсіріп шықтық. Аудандық кезеңнен бұл қойылым I орын иеленсе, облыстық кезеңнен Бас жүлдені жеңіп алды, республикалық кезеңге жолдама алды дегенде қуанышымыз қойнымызға сыймады. Барлық жұмыстың басы-қасында балабақша әдіскері бүге-шүгесіне дейін ойластырып, декорацияға аса мән беріп, ұйымдастырып жүрді. Әйтсе де, бұл тек бір адамның ғана емес, ұжымның елеулі еңбегі деп білемін.

«Баласы атқа мінсе, анасы тақымын қысады» деген ғой, мұндағы балдырғандар да – өз балаларымыздай, Астанаға жолданған балаларымыздың жұмыс нәтижесін асыға күттік. Міне, түсірілім кезіндегі қиындықтар, мен байқау уақытындағы қобалжулардың арты қуанышқа ұласып, Республикалық байқаудан I орынды жеңіп алдық. Осындай игі істерді ұйымдастырып, балабақшалардың еңбегін көрсетуді мақсат еткен Білім және ғылым министрлігі «Мектепке дейінгі балалық шақ» республикалық орталығына алғыс айтамыз!

ЕЛЕШОВА АЛМАШ ИСЛАМБЕКОВНА
№ 34 «Балбұлақ» бөбекжайы
І САНАТТЫ ӘДІСКЕР
Батыс Қазақстан облысы
Орал қаласы

«БӘРІН БІЛГІМ КЕЛЕДІ» ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫҚ ДАМУ ЗЕРТХАНАСЫНЫҢ ТӘЖІРІБЕСІ

Батыс Қазақстан облысы Орал қаласы әкімдігінің «Орал қаласының білім беру бөлімінің №34 «Балбұлақ» бөбекжай мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорны 2008-жылдың 24-қыркүйегінде Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың қатысуымен ашылған, мемлекеттік тілде тәрбие беретін

ұйым. Бөбекжайда қазіргі заман талабына сай, жаңашыл тәжірибелер қолданатын, шығармашылықпен жұмыс жасайтын, үнемі инновациялық қозғалыста жүретін педагог-мамандар еңбек етіп жатыр.

Бөбекжай педагогтары облыстық «Бәрін білгім келеді» интеллектуалдық дамыту зертханасында (БҚО Білім басқармасы ММ №730, 29.08.2017ж) «Балалардың логикалық ойлау қабілеттерін интеллектуалдық ойындар

арқылы үш тілде дамыту» тақырыбы бойынша және «Мектепке дейінгі ұйымдарында жаңа технологиялармен білім беретін оқыту бағдарламаларын апробациядан өткізу» (Орал қаласының білім беру бөлімі №408, 09.10.2014ж) республикалық тәжірибе аландарында жұмыстанады.

Тәжірибе алаңының мақсаты – мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктеріне сай интеллектуалдық үш тілді ойындар арқылы ақыл-ойын дамыту, ойлау қабілеттерін жан-жақты жетілдіру. Өзіндік іскерлік қасиеттерін қалыптастыра отырып, ойы жүйрік, жан-жақты жетілген, жасына сай үш тілді қатар меңгерген тұлға тәрбиелеу. Сонымен қатар, балалардың логикалық ойлау қабілетін арттыру барысында үш тілді интеллектуалдық ойындарды барлық білім беру саласында кіріктіре қолдану арқылы берілген білімнің беріктігін қамтамасыз ету, шығармашылық қабілеттерін дамыта отырып, зияткерлік деңгейін көтеру. Отбасындағы қарым-қатынас үндестігі және оның бала тәрбиесіне ықпалын арттыру.

Міндеттері:

• Баланың логикалық ойлауын дамыту бағытында тәжірибеде жүргізілетін жұмыстар: оқыту мен тәрбиелеу жұмысын баланың жас ерекшелігі мен өзіндік ерекшеліктерін ескере

отырып, мектепке дайындау, мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеудің бағдарламасы мен Қазақстан Республикасының мемлекеттік стандарты талаптары негізінде ұйымдастыру;

• Балалардың бір орнында ұзақ уақыт отырып қалмауын, жалығып кетпеуін ескеріп, білім беру салаларына сәйкес ұйымдастырылған оқу қызметтерін логикалық, танымдық, интеллектуалдық ойындар түрінде ұйымдастыру (қимылды-әуенді ойын-жаттығулар, қимылды-қозғалыс барысындағы тапсырмалар, шағын топтар жұмысы, тапсырмаларды алма-кезек ауыстырып орындату, эстафеталық ойын барысындағы тапсырмалар және т.б.);

• Логикалық ойлау қабілеттеріне арналған тапсырмаларды (жұмбақ суреттер, ситуациялық, тест және ертегі негізіндегі тапсырмалар, т.б.) күн тәртібінің барлық уақытында түрлендіре қолдану;

Психологиялық ойындар, жаттығулар қолдану арқылы балаларға жан-жақты жағдай жасау, жағымды микро ахуал туғызу;

• Баланың логикалық ойлау қабілетін дамыту жұмысының қаншалықты маңызды екенін ата-аналарға түсіндіре, жеткізе отырып, оқыту-тәрбиелеу жұмыстарына ата-аналарды белсенді қатыстыру;

Жұмыс бағыты үш жақты: балалар, ата-аналар, педагогтар.

• Ата-аналарды ұйымдастырылған оқу қызметіне, күн тәртібі бойынша жүргізілетін тәрбиелік шараларға, ойын-сауықтарға, т.с.с. басқа шараларға тек бақылаушы ретінде ғана емес, білімдік, танымдық жұмыстарға үлес қоса отырып, балаларына білікті көмек көрсете алатындай жағдайда қатыстыру;

• Танымдық, білімдік, іскерлік қасиеттерімен бірге, логикалық ойлау қабілеттері жан-жақты дамыған, еркін ойлы, өзіне сенімді балдырғанды келесі білім сатысына – мектепке дайындау;

• Балаларды мектепке педагогикалық және психологиялық тұрғыдан дайындау мақсатында бастауыш сынып ұстаздарымен қарым-қатынаста жұмыстану.

Дана бала

Тәжірибе алаңына қатысушылар:

Барлығы – 11 топ (I кішілер, II кішілер, аралас ортаңғы топтары)

Балалар саны – 306.

Педагогтар саны – 31 (директор, әдіскер, тәрбиешілер, пән мұғалімдері).

Соңғы үш жылда тәжірибе алаңы тақырыбына сәйкес бөбекжай педагогтарының бірлескен 13 әдістемелік құралы (оның ішінде 8 облыстық, 5 қалалық) таратылды.

Педагогикалық технологияларды қолдану

Дамытушы технологиялар, Ақпараттық коммуникативтік технология немесе интерактивті оқыту технологиясы (компьютерлік технология), Денсаулық сақтау

технологиясы, Жобалау технологиялары, АРТ емдері, Монтессори әдістемесінің элементтері.

Интерактивті құрал-жабдықтар

– ақпараттық орталықтағы интерактивті тақта, топ бөлмелерінде SMART Board тақтасы, компьютер, ноутбук, проектор құрылғылары, медиатека (видеотека, фонотека, диатека).

Инновациялық білім беру құралдарын қолдану

«Ақылды балапан» интерактивті оқутанымдық кешені, «Крошка-кролик» интерактивті кешені, «Фантазёры МУЛЬТИтворчество» бағдарламалы-әдістемелік кешені, «Графика» аспабы, «Электронды қазақ үйі», «Білімді қуыршақтар» топтамасы.

Тәжірибе алаңы аясында топ бөлмелерінде балалардың жас ерекшеліктеріне сай үш тілдегі логикалық ойындармен жабдықталған интеллектуалдық аймақтармен жабдықталды.

Тәжірибе алаңындағы жұмыстанатын педагогтардың байқауларға қатысуы

2016 жылы әдіскер А.И.Елешова Алматы қаласында «Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы ҚР Білім беру жүйесінің басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын республикалық институты ұйымдастырған байқаудың «Іскер әдіскер» номинациясы бойынша I дәрежелі дипломымен марапатталды. Осы байқауда

орыс тілі мұғалімі Н.Г.Каженова, ағылшын тілі мұғалімі М.И.Елешова, әдіскер А.И.Елешова «Өрлеу» БАҰО АҚ филиалы ҚР Білім беру жүйесінің басшы және ғылыми-педагогикалық қызметкерлерінің біліктілігін арттыратын республикалық институты ұйымдастырған байқаудың «Озық тәжірибелер отауы» номинациясы бойынша II дәрежелі дипломына ие болды.

2017 жылы әдіскер А.И.Елешова мен Э.З.Исатаева «Мектепке дейінгі балалық шақ» Республикалық орталығы ұйымдастырған ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесі аясындағы «Мектеп жасына дейінгі балалардың зерттеушілік әрекетінің ең үздік экологиялық жобасы» бойынша өңірлік көрме-тұсаукесердің «Ең үздік экологиялық жоба» номинациясын иеленді.

Бөбекжай тәрбиешісі Сагидуллина Айдана Мұратқызы «2017 жылдың үздік педагогы» атағының иегері болып, «Білім беру ұйымының үздік педагогы» төсбелгісімен марапатталды.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі және «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы ұйымдастырған «Үздік авторлық бағдарлама» республикалық байқауының жеңімпаздары – бөбекжай

директоры Асем Максотовна Айткалиева, ағылшын тілі мұғалімі Молдир Исламбековна Елешова..

Бөбекжайдың орыс тілі мұғалімі Насипқаным Ганиматовна Каженова Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі және «Дарын» республикалық ғылыми-практикалық орталығы ұйымдастырған «Педагогикалық идеялар фестивалі» республикалық конкурсының III орын жүлдегері.

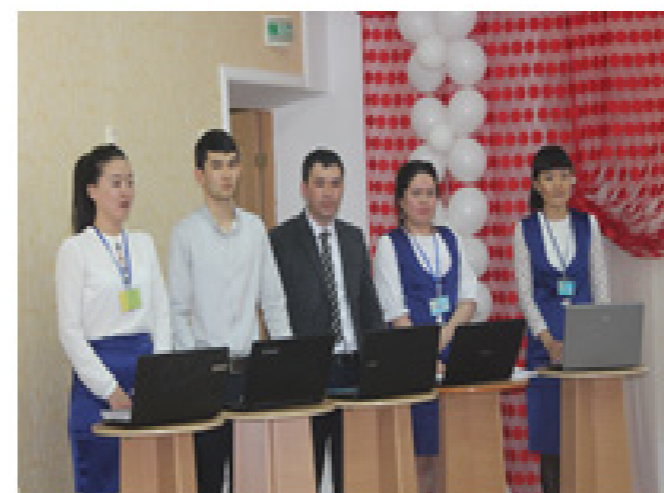

Тәжірибе алаңынан күтілетін нәтижелер:

- Логикалық ойындар арқылы балалардың интеллектісі, ақыл-ойлары, танымдық қабілеттері дамиды;
- Қосымша жүргізілетін үйірмелер арқылы жан-жақты болып әлемді таниды, елімізді басқа қырынан біле түсуге мүмкіндік алады;
- Ұжымдық сезім әрекеттері қалыптасып, бірігіп іс-әрекет етуге тәрбиеленеді;
- Жас ерекшеліктеріне сай, қарапайым, күнделікті қолданыстағы үштілді сөздік қорлары молаяды;

- Күнделікті оқу-тәрбие үрдісінде логикалық тапсырмаларды шешуге дағдыланып, түрлі жағдайлардан шығу жолдарын өз бетінше қарастырады;
- Өзіндік «Мені» қалыптасып, адамгершілік қасиеттері, сүйіспеншілік, достық сезімдері нығаяды;
- Интеллектісі дамыған бөбекжай түлектері мектепке баруға психологиялық-педагогикалық тұрғыдан да дайын болады.

Тәжірибе алаңы аясында жүргізілген жұмыстардан көріністер

СЕНСОРНО-ДВИГАТЕЛЬНЫЕ ИГРЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

АКМАГАМБЕТОВА М. К.
воспитатель II младшей группы
КГУ санаторный детский сад №46 «Самал»
г. Астана

На этапе раннего детства сенсорное развитие играет определяющую роль. Успешность *умственного, физического, эстетического* воспитания в значительной степени зависит от уровня сенсорного развития детей, т. е. от того, насколько совершенно ребенок слышит, видит, осязает окружающее.

В настоящее время все больше детей раннего и дошкольного возраста испытывают те или иные затруднения в развитии. Среди них наиболее часто встречаются расторможенность, двигательная неловкость, задержка моторного, речевого, эмоционально-волевого развития. И эти затруднения в развитие значительно выросли за последние 10-15 лет и наблюдаются почти у 70% детей первых семи лет жизни.

Нарушения далеко не всегда носят

патологический характер и, как правило, не связаны с серьезным диагнозом. Вместе с тем даже незначительные нарушения в раннем возрасте в развитие моторики, координации движений в дальнейшем чреваты серьезными психологическими проблемами. Ребенок, плохо чувствующий свое тело, не управляющий своими движениями, не может сосредоточиться на восприятии событий, впечатлений и ощущений, приходящих, как извне, так и изнутри. Такие дети безынициативны и в общении, и в предметной деятельности; в играх у них не выстраиваются контакты со сверстниками – они обычно попадают в группу нежеланных или отвергаемых партнеров.

Поэтому одной из наиболее актуальных задач педагогов в группах раннего возраста – создать условия по эффективному использованию сенсорно-двигательных игр для полноценного развития детей. Однако это сводится не только к тренировке движений и развитию моторики, а к полноценному восприятию окружающего мира.

Моторика – это совокупность произвольных и последовательных движений, в результате которых можно выполнить конкретное задание (например – сесть, шагнуть, сжать кулак).

Различают следующие виды моторики:

- крупную – ориентирована на «автоматические» движения определенными группами мышц;
- мелкую – касается точных движений руки, а также процессов, в которых нужно

координировать работу глаз и верхних конечностей.

Развитие мелкой моторики у детей является фундаментом будущих способностей и талантов ребенка. Все дело в том, что центры, которые отвечают за нее, очень близко расположены к зонам внимания, мышления, координации, воображения, наблюдательности, зрительной и двигательной памяти и речи. Также существует тесная связь между развитием мелкой моторики и речи. Это научно доказанный факт, поэтому старайтесь как можно больше внимания уделить этой главе.

Развитие мелкой моторики также тесно связано с дальнейшей жизнью ребенка – ведь координированные движения пальчиков и рук будут, чтобы производить некоторые действия необходимые в повседневной жизни: застегивать пуговицы, писать, рисовать и т.п.

Игры на развитие мелкой моторики имеют очень важную роль, ведь посредством игры ребенок запоминает последовательность движений, учится координировать, а их сопровождение с прибаутками являются основой для развития речи.

Упражнения на развитие мелкой моторики в первой младшей группе:

1. пальчиковая – игры «Здравствуй, пальчик!», «Кто это приехал?» и др.;
2. катание шариков из пластилина;
3. порвать на мелкие кусочки бумагу. чем мельче будут кусочки, тем выше развитие мелкой моторики у малыша;
4. перебирание бус, четок и других мелких предметов разных форм, размеров и фактуры;
5. завязывание и развязывание узелков, расстегивание и застегивание пуговиц.

Существуют еще сложные сенсорно-двигательные игры. Например, такие игры используем во время проведения утренней разминки («Мы сегодня утром встали и зарядку делать стали. Ручки вверх, ручки вниз, пола ручками коснись...»), на музыкальных занятиях («Наши ручки в пляс пустились. Закружились. На головке полежали...»), в повседневной жизни («Месим, месим тесто, нет ему в кастрюле места. Тесто месят кулаком, мнут его руками...»). Эти игры предполагают более сложные движения.

Все эти игры, несмотря на их отличия и сложность обостряют у ребенка чувство переживания своего движения, развивают тактильное и осязательное восприятие. Кроме

переживания своего движения, игры такого рода предполагают наблюдение и восприятие движений других играющих. Наблюдение, как и подражание – это тоже переживание движений, только уже внутреннее. Внимательно наблюдая, малыш воспроизводит воспринимаемое движение взрослого внутри себя, незримо, о чем говорит мимика, жесты и спонтанные повторения. Поэтому наблюдения так же, как и непосредственное действие, способствует становлению переживания и осознания ребенком самого себя.

Мелкая моторика ребенка совешенствуется в соответствии с возрастными особенностями:

1. От 1 года до 1,5 лет уже хорошо ходит, он сможет довольно уверенно пятиться назад и шагать влево и вправо. Также вызовет большой интерес игра в мяч – ведь развитие моторики достигает уровня, когда ребенок может пинать предметы. Учится балансировать – ему интересно ходить по бордюру, он старается удержаться. Теперь он отлично бегаёт, практически не падает и прыгает вниз.

2. От 1.5 лет до 2-х лет умеет подниматься и спускаться и по лестнице. Делает первые попытки бегать и прыгать, готов «оседлать» трехколесный велосипед и также уверенно сидеть за столом.

3. С 2-х до 3 лет ребенок умеет спускается по лестнице на манер взрослых – чередуя левую и правую ногу, бегаёт, практически не падает

4. С 3 до 4 лет двигается очень уверенно – он даже способен удерживаться в течение 10 секунд на одной ноге, ловить мяч и очень уверенно управлять велосипедом.

5. С 4-х до 5 лет К этому возрасту практически владеет всеми основными движениями. Сидение, бег, прыжки – все это выполняется с легкостью и непринужденностью. К тому же, теперь можно легко перепрыгивать через препятствия и различать лево и право.

Наиболее эффективно использование сенсорно-двигательных игр, с использованием следующих средств:

- рифмованный текст или песенка создают целостный образ и эмоциональный фон;
- ритмичные движения, в которых присутствуют чередование контрастов: быстро - медленно, высоко - низко, далеко - близко, крепко - нежно и т.п.
- повороты, предполагающие различные качества и вариации движений;

эмоциональное напряжение и расслабление по ходу развития сюжета, которые малыш переживает вместе с взрослым.

Эти игры используются во время умывания («Кран откройся, нос умойся, мойте сразу оба глаза...»), одевания-и раздевания, во время дневного пробуждения («Вот проснулись, потянулись, с боку на бок потянулись...»).

По сложности - это простые сенсорно-двигательные игры, относящиеся к повседневной жизни, где важным элементом является непосредственное восприятие собственного тела в обыденной жизни.

Предметно-пространственная развивающая среда – часть образовательной среды, представленная специально организованным пространством (помещениями, участком и т. п.), материалами, оборудованием и инвентарем, для развития детей дошкольного возраста в соответствии с особенностями каждого возрастного этапа.

Выдающийся философ и педагог Жан Жак Руссо, одним из первых предложил рассматривать среду как условие оптимального саморазвития личности. Селестен Френе считал, что благодаря ей ребенок сам может развивать свои индивидуальные способности и возможности. Роль взрослого заключается в правильном моделировании такой среды, которая способствует максимальному развитию личности ребенка.

Форма и дизайн предметов ориентирована на безопасность и возраст детей. Элементы декора должны быть легко сменяемыми. В каждой группе необходимо предусмотреть место для детской экспериментальной деятельности. Организуя предметную среду в групповом помещении необходимо учитывать возрастные особенности, показатели их здоровья, психофизиологические и коммуникативные особенности, уровень общего и речевого развития. Цветовая палитра должна быть представлена теплыми, пастельными тонами.

Важно, что предметная среда имеет характер открытой, незамкнутой системы, способной к корректировке и развитию. Иначе говоря, среда не только развивающая, но и развивающаяся. При любых обстоятельствах предметный мир, окружающий ребенка, необходимо пополнять и обновлять, приспособивая к новообразованиям определенного возраста.

Предметно-развивающая среда во I младшей

группе

«Уголок сенсорного развития». Дидактические пособия различные по цвету, форме и величине: пирамидки, вкладыши, втулочки, кнопчницы, шнуровки, кольца, шары, кубики, «цветными колпачками» и пр.

Из дидактических игр малышам полезны игры типа «Лото», парные картинки, мозаика (крупная пластиковая), пазлы из 3-12 частей, наборы разрезных картинок на кубиках и разрезные картинки с плоскостными геометрическими формами (квадраты, треугольники, овалы, круги, трапеции), которые можно рассматривать как сенсорные «эталоны».

В уголке двигательной активности целесообразно иметь «дорожки здоровья», массажные коврики для массажа стоп ног, мячи, гимнастические палки, обручи, мешочки с песком и мячи для метания, кольца, воротники, атрибуты для проведения подвижных игр, а также пособия, необходимые для проведения утренней гимнастики – флажки, погремушки. Предметное пополнение уголка применяю в подвижных играх и играх в группе, на улице, индивидуальной и свободной деятельности.

Для ребенка 3-го года ведущей деятельностью является ролевая игра, 2/3 игрового пространства отводится для игр с куклами и сюжетными игрушками.

Кукольный уголок должен быть обширный с достаточным количеством игрушек, с помощью которых можно развернуть яркие игровые сюжеты. "Жилая комната", "Кухня" дополняются новым ассортиментом игровых принадлежностей (гладильная доска и утюжок, полный сервиз чайной и столовой посуды и т. г.).

В свободное время дети с удовольствием используют крупногабаритные пластмассовые конструкторы, они возводят множество разнообразных сооружений, которые могут сохраняться длительное время. С такими постройками или моделями можно подолгу играть, не боясь неосторожно их разрушить, придумывать все новые игровые действия

Предметно-развивающая среда во II младшей группе

Уголок должен быть удобным для доступа детей. Особое внимание уделяется подбору сенсорно-двигательных игр для детей младшего дошкольного возраста, влияющие на развитие зрения, слуха, осязания, обоняния

и вкуса. Они должны быть безопасными для жизни и здоровья ребенка. Здесь размещаются дидактические игры, настольный театр, игры –шнуровки, центр песка и воды, шумелки, нетрадиционные средства для рисования, физкультурное оборудование, бумага разной фактуры и другое. Также уголок содержит постоянные дополнительные объекты, которые вносятся в зависимости от потребности и темы ОУД.

Сенсомоторный уголок используется как во время образовательного процесса, так и в самостоятельной игровой деятельности детей. Одним из показателей полноценного развития ребенка является уровень умений и навыков владения мелкой моторикой. Для этого детям предлагаются разнообразные пальчиковые игры, развивающие игры Никитиных, З. Михайловой, Монтессорри материал и др.

Особое внимание уделяем работе «с живой бумагой». Она является одним из методов развития мелкой моторики. Именно эти методы позволяют ребенку не только познать многообразие свойств бумаги как конструктивного материала, но и самостоятельно строить образы (на основе ассоциаций) и воплощать их с помощью взрослого. Работая с бумагой, ребенок опирается одновременно на несколько анализаторов (зрение, слух, тактильное восприятие), что оказывает положительное влияние на развитие речи. При применении данной методики дети усваивают последовательный процесс работы с бумагой.

I. Знакомство со свойствами бумаги (мягкая, жесткая, различная по толщине и прочности, матовая, блестящая, гладкая, шершавая, разная по окраске). С бумагой можно действовать по разному: мять, рвать, клеить и т.д.

II. Обучение технике скручивания бумаги (жгутиками – используя приемы – круговыми движениями между ладонями, сминание, разминание).

III. Развития художественного восприятия. Дети учатся воплощать в работах свои впечатления.

После освоения данных этапов манипулирование мелкой моторики рук становятся более совершенными, осмысленными, целенаправленными, ритмичными, регулируемыми.

Формирование представлений о предметах

и явлениях требует от детей усвоение знаний о свойствах и признаках предметов (форме, цвете, величине, мягкости, упругости, количестве). Постепенно дети приобретают способность самостоятельно анализировать предмет, сравнивать их, воспринимать предмет в целом и по частям. Дошкольники постепенно учатся намечать тему и воплощать собственный замысел.

Предметная среда предполагает и наличие музыкальных инструментов: металлофона, барабана, погремушек, маракаса, бубна и др. а также кассеты со звуками природных явлений, птиц, детскими песенками.

Для закрепления сенсорных эталонов, оказывающих влияние на развитие крупной моторики активно используется различное физкультурное оборудование.

Развитие крупных мышц начинается после рождения ребенка. Сначала развиваются мышцы, отвечающие за движения глазами, потом за повороты головой и кроха может удерживать, а затем и вращать головой. Потом развитие мышц постепенно опускается вниз: плечи и руки (ребенок поднимается на локтях), туловище (малыш осваивает повороты со спины на живот и наоборот), ноги (садиться, ползает и идет, наклоняется, прыгает). В связи с этим сложно происходит следующая динамика:

1. совершенствуется вестибулярный аппарат ребенка. Физически развитый ребенок увереннее чувствует себя при освоении новых движений, а значит будет более уверенным в себе;

2. укрепляются все группы крупных мышц и суставов;

3. осуществляется подготовка к выполнению действий с мелкой моторикой. Трудно научиться держать ложку или вилку, карандаш или ручку, если мышцы руки слабы.

4. создаются условия для развития активной речи;

5. обеспечивается развитие зрительного и слухового внимания;

6. формируется межполушарное взаимодействие, которое будет востребовано в школьные годы, когда разные учебные предметы требуют работы разных полушарий головного мозга;

7. складывается образ собственного тела.

Игры и упражнения, которые помогут развить крупную моторику у детей дошкольного

возраста

• Утренняя гимнастика. Выполнение физических упражнений на различные группы мышц помогают контролировать свое тело;

• Игры с использованием мяча (катание, бросание и ловля мяча, упражнения с мячом окажут влияние на развитие физических качеств-быстрота, ловкость, ориентировка в пространстве;

• Игры со скакалкой и резинкой также помогут в развитии внимательности и координации движений.

• Игры на бросание и попадание в цель. Мячи, кольца, игра в городки, дартс и стрелы, бадминтон помогут почувствовать свое тело и развить глазомер.

• Занятие танцами, спортивными играми, езда на велосипеде и самокате, роликах и коньках — все это способствует укреплению и развитию мышечного аппарата ребенка.

• Упражнения на зеркальное копирование движений позволит развить реакцию и научиться чувствовать свое тело в игровой и веселой форме;

• Психогимнастические этюды на выражение эмоций: «Солнышко проснулось», «Вкусно или нет?» «Белочки на веточке».

• Подвижные и беговые игры: «Солнышко и дождик» (на прогулке), «Автомобиль и воробышки», «У медведя во бору»,

• «Мой веселый звонкий мяч», Бездомный

заяц», «Сердитый пёс», «Воронята».

• Построение в круг, в колонну, парами.

• Физкультминутка «А часы идут - идут», «Бабочка», «Будем прыгать и скакать».

• Пальчиковая гимнастика

«Зайка», «Кошки - мышки», «Кто где?»,

«Пальчики - мальчики» и др.

Дети дошкольного возраста обязательно должны двигаться, поэтому во всех группах необходимо иметь крупногабаритные каталки, качалки, машины, которые помогают тренировать мышцы и вестибулярный аппарат.

Вывод:

Проведение сенсорно-двигательных игр с детьми данной возрастной группы создали условия для развития двигательной активности и формированию интереса к выполнению физических упражнений, физических качества и познавательных способностей.

В ходе реализации методической проблемы родители получили консультации по созданию условий проведения сенсорно-двигательных игр.

У детей появился интерес к образовательному процессу, речевому развитию, творчеству, желание общаться с педагогами и сверстниками.

Правильно организованная среда, окружающая детей, обеспечивает безопасность их жизни, способствует укреплению здоровья, закаливанию организма и создает условия для успешного обучения в школе.

ИЗУЧЕНИЕ ЗВУКОВОЙ КУЛЬТУРЫ РЕЧИ У ДЕТЕЙ 5-6 ЛЕТ

Т.Е. КРЕККЕР

Учитель – логопед

КГКП «Ясли-сад «Берёзка»

пос. Шахан

Речь одна из важнейших функций человека, которая не является врождённой способностью, она формируется постепенно, вместе с формированием ребёнка. В процессе речевого созревания у ребёнка формируется познавательная деятельность, способность к понятийному мышлению.

Работаю в детском саду логопедом и ставлю перед собой задачу сделать успешным дальнейшее обучение детей. А чтоб хорошо ребёнок учился в школе нужно своевременно овладеть правильной речью. Ведь нарушения речи затрудняют овладение грамотным письмом и правильным чтением, это основные причины неуспеваемости детей в начальных классах.

Наряду с детьми, у которых чистая речь, не нарушено звукопроизношение, я наблюдаю детей, речь которых малопонятна для окружающих: отдельные звуки не произносят, пропускаются или заменяются другими. Это заставляет педагогов задуматься, как сделать процесс обучения интересным и наиболее эффективным. Чтоб добиться желаемого результата должна быть положительная мотивация. Необходимо завлечь ребят, поразить их, спровоцировать позитивные чувства.

Учитывая важность, проблемы по этому вопросу и результаты диагностики я уверена, большую помощь могут оказать по воспитанию звуковой культуры речи элементы нетрадиционного метода Су-Джок терапии. В своей работе я использую элементы нетрадиционной технологии Су-Джок терапии и считаю её наиболее целесообразной, эффективной и доступной в коррекции речи детей и при изучении звуковой культуры речи.

В настоящее время появилась возможность использования в коррекционно-педагогической работе с детьми дошкольного возраста нетрадиционного Су-Джок метода. Метод Су-Джок это ультрасовременное направление акупунктуры, объединяющее древние знания медицины Востока и последние достижения европейской медицины. В ряде стран метод Су-Джок входит в государственные программы здравоохранения и образования.

Использование элементов Су-Джок терапии при обучении детей 5 - 6 лет звуковой культуре речи позволяет не только повысить интерес к занятию, но и оказывает благотворное влияние на мелкую моторику пальцев рук, тем самым способствуя развитию речи. Развитие речи детей тесно связано с состоянием мелкой моторики рук, если движения пальцев развиты в соответствии с возрастом, то ребёнок умеет логически рассуждать, у него достаточно развита звуковая культура речи.

Использование массажера Су-Джок в образовательном процессе у детей с речевыми нарушениями состоит в том, что:

- во - первых, ребенок - дошкольник очень пластичен и легко обучаем, но для детей с речевыми нарушениями характерна быстрая утомляемость и потеря интереса к обучению, а использование элементов Су-Джок терапии вызывает интерес и помогает решить эту проблему;

- во-вторых, детям нравится массировать пальцы и ладошки, что оказывает благотворное влияние на мелкую моторику пальцев рук, тем самым, способствуя развитию речи.

Неоспоримыми достоинствами Су-Джок терапии являются:

- Высокая эффективность – при правильном применении наступает выраженный эффект.
- Абсолютная безопасность – неправильное применение никогда не наносит вред – оно просто неэффективно.
- Универсальность – Су-Джок терапию могут использовать и педагоги в своей работе, и родители в домашних условиях.
- Простота применения – для получения результата проводить стимуляцию биологически активных точек с помощью Су-Джок шариков (они свободно продаются в аптеках и не требуют больших затрат).

(Рисунок 1)

Рисунок 1. Приёмы Су-Джок терапии.

Массаж специальным шариком.

Поскольку на ладони множество биологически активных точек, эффективным способом их стимуляции, является массаж специальным шариком. Прокатывая шарик «ёжик» между ладонками, дети массируют мышцы рук. В каждом шарике есть «волшебное» колечко.

Массаж эластичным кольцом. Кольцо нужно надеть на палец и провести массаж, до покраснения и ощущения тепла.

Ручной массаж кистей и пальцев рук. Очень полезен и эффективен массаж кистей и пальцев рук оказывает эффективное воздействие на весь организм и способствует развитию речи.

Обучая детей звуковой культуре речи, используя элементов Су-Джок терапии, применяем следующие методы:

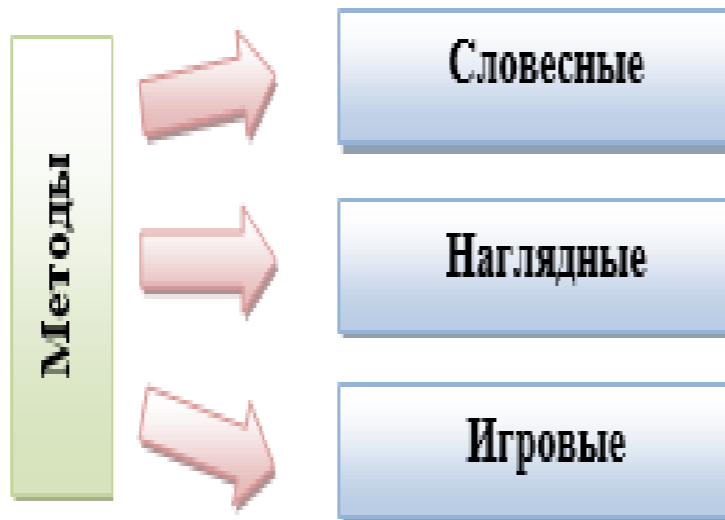

Рисунок 2. Методы Су-Джок терапии

Словесные методы. Используем потешки, прибаутки, стихи, вопросы, сказки, загадки.

Наглядные методы.

Применяем схемы, видеоматериалы, иллюстрации.

Игровые методы.

Занятие – игра, игровые упражнения.

В упражнениях по звуковой культуре речи применяем элементы Су-Джок терапии поэтапно.

I этап.

Знакомство детей с Су-Джок, правилами его использования.

На первом этапе мы знакомим детей с Су-Джок, с колючим шариком «ёжиком» и двумя колечками. С правилами его использования, показываем различные движения пальцами и кистями рук. Знакомим со схемами. На этот этап мы отводим 3 месяца.

II этап.

Закрепление знаний в упражнениях, играх.

На этом этапе в играх и упражнениях по звуковой культуре речи, мы учим детей, применять элементы Су-Джок терапии. Этап по закреплению знаний в играх и упражнениях проходит во втором квартале.

III этап.

Самостоятельное использование шарика Су-Джок и колечек в соответствии с потребностями и желаниями.

В третьем этапе дети самостоятельно в играх и упражнениях используют элементы Су-Джок терапии, в игровой деятельности занимаются с шариком Су-Джок и колечками.

Вот некоторые формы работы с детьми по звуковой культуре речи с использованием Су-Джок терапии.

Автоматизация звуков. Чтобы процесс массажа не показался детям скучным, используется стихотворный материал, чистоговорки и одновременно с массажным эффектом происходит автоматизация поставленного звука в речи. Ребенок поочередно надевает массажное кольцо на каждый палец, одновременно проговаривая стихотворение на автоматизацию поставленного звука. С этой же целью можно предложить ребёнку поочередно надевать массажные кольца на каждый палец, произнося стихотворный текст пальчиковой гимнастики.

Дифференциация звуков. Проговаривание

различных слов, слогов, фраз, стихотворений, насыщенных определёнными звуками с использованием шариков и колец Су-Джок.

Звуковой анализ слов. При звуковом разборе слова ребёнок определяет звук по порядку их размещения в слове и даёт характеристику их особенностей, показывает соответствующий обозначению звука шарик. Для характеристики звуков используются массажные шарики трёх цветов: красный - гласный, синий – твёрдый согласный, зелёный – мягкий согласный.

Слоговая структура слова. Ребёнок называет слог и берёт по одному шарик из коробки, затем считает число шариков, составляет схемы слогов с заданным звуком.

Фонематическое восприятие. Ребёнок с помощью разноцветных шариков красный для гласных; синий с колечками для звонких твёрдых согласных; синий без колечек для глухих твёрдых согласных; зелёный с колечками для звонких мягких согласных; зелёный без колечек для глухих мягких согласных определяет, сколько слогов в слове, сколько в нём звуков, какой согласный стоит в конце слова, какой гласный звук в середине слова и т.д.

Фонематический слух. Развивается способность воспроизводить, различать звуки речи. Ребёнку даётся задание: возьми столько мячиков, сколько раз услышишь данный звук; спрячь мячик в ладошке, если звука там нет; покажи соответствующий заданному звуку мячик, услышав слог или слово с ним.

Чувство ритма. Ребёнку предлагается по схеме повторить звуковой ряд, или педагог воспроизводит звуковой ряд, а ребенок, используя шарики, и колечки выкладывает.

Это лишь некоторые приёмы использования элементов Су-Джок терапии при обучении детей звуковой культуре речи. Творческий подход педагогов, использование альтернативных методов и приёмов способствуют более интересному, разнообразному и эффективному проведению занятий и режимных моментов в образовательном учреждении.

РАЗВИТИЕ РЕЧЕВОЙ КОММУНИКАЦИИ У ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА – ФУНДАМЕНТ УСПЕШНОГО ОБУЧЕНИЯ В ШКОЛЕ

КРЕСТОВА ЛЮДМИЛА ВЛАДИМИРОВНА
ГККП «Детский сад № 1 «Айголек»»
Акмолинская область, город Степногорск

На основе развития интереса к предметам и явлениям окружающего мира следует учить детей воспринимать обращенную речь взрослых.

Есть такое выражение: "дети слушают, но не слышат, смотрят, но не видят". Поэтому основой обучения является развитие восприятия – формирование умений вслушиваться в речь, понимать ее содержание, а также сосредоточиваться, "настраиваться" на восприятие речи.

С целью развития восприятия обращенной речи можно использовать речь взрослых как средство регуляции детской деятельности. Речь взрослого по своей форме и назначению может как ограничивать действия детей ("Нельзя"), так и побуждать к действиям, совмещаться с действиями или завершать их ("Будем мыть руки" – "Моем руки" – "Вымыли руки").

Адекватное выполнение действий детьми говорит о правильном восприятии и понимании обращенной речи. Таким образом восприятие речи взрослого подготавливает детей к овладению более сложными функциями речи – регулирующей и планирующей.

В дальнейшем необходимо поддерживать у детей все возрастающий интерес к окружающим явлениям, предметам, игрушкам, картинам, к самим взрослым и на основе устойчивого интереса совершенствовать восприятие более сложных оборотов речи, в том числе и различных вариантов предложений. Развитие восприятия речи взрослых осуществляется на протяжении всего срока обучения детей в дошкольном учреждении.

На основе ознакомления с предметами и

явлениями окружающей действительности происходит развитие речевых средств путем обогащения словаря, уточнения лексических и грамматических значений слов. Видимый предмет и слово, его обозначающее, предстают перед ребенком одновременно и воспринимаются как единое целое. Слово по мере усвоения его лексического значения закрепляется в понятии о предмете.

Следующая задача тесно связана с развитием умения пользоваться речевыми средствами в общении.

На основе имеющихся речевых средств осуществляется развитие речевого общения. Развитие коммуникативной функции речи необходимо строить в соответствии с общепсихологическими закономерностями развития речи детей в норме.

Сначала необходимо вызывать у детей речевую активность. По мере появления активной речи необходимо развивать у детей самостоятельность в пользовании словом, желание употреблять его в коммуникативных целях, т.е. в общении.

Речь детей может быть отраженной. Эта форма речи возникает в ситуации, когда взрослый, назвав предмет (признак или действие), сразу же задает вопрос о его названии. Ребенок находится в облегченных речевых условиях: предмет – перед глазами и не нужно припоминать слово для ответа, оно только что прозвучало в речи логопеда.

Самостоятельная речь в общении детей может возникнуть не произвольно. Поэтому необходимо поощрять импульсивные детские высказывания, в какой бы форме они не возникали: звукоподражание, слово,

словосочетание, предложение. Необходимо учить детей пользоваться звукоподражанием с целью тренировки их артикуляционного аппарата, расширение речевой активности.

На основе развития интереса к окружающим предметам надо учить детей обращенной речи в форме простых вопросов: кто это? Что это? Где была? Куда ходила? При этом допустимо обращение к взрослым на «ты».

На основе усвоенных речевых средств необходимо учить детей пользоваться переносом слов из одной темы в другую. Это содействует и развитию мышления. Например, при изучении темы «овощи» дети знакомятся со словами круглый, зеленый, красный, большой, маленький. Уточнение значения этих слов и дальнейшее их усвоение осуществляется при изучении темы «фрукты», а широкая активизация слов возможна значительно позже – при ознакомлении с животными: круглая голова; красный бантик у кошки; зеленый коврик, на котором лежит кошка.

Развитие речевой коммуникации связано не только с накоплением запаса слов, но и с усвоением правил их употребления. Эти правила усваиваются детьми, как и речь в целом, практическим путем постепенно: сначала – через восприятие речи взрослого, затем – в отраженной речи и наконец, применяя их в самостоятельной речи. К этим правилам относятся различные изменения слова в зависимости от сочетания его с другими словами в том или ином высказывании. Это прежде всего согласование слов в роде, числе и падеже, выражаемое их окончаниями; употребление слов с различными смысловыми оттенками, которые выражаются суффиксами и префиксами; образование новых слов по законам данного языка и т.д.

Большое значение в развитии у детей понимание речи, усвоении речевых средств и языковых правил практическим путем приобретает комментирующая речь. Когда ребенок начинает пользоваться отраженной речью, нужно давать ему готовый образец подражания.

Развитие речевой коммуникации включает следующие задачи.

Во-первых, необходимо учить детей употреблять в самостоятельной речи придаточные предложения, например чтобы пить, чтобы слушать, чтобы смотреть в ответах

на вопросы взрослого, начинающиеся со слов: «Зачем нужен... (рот, уши, глаз)?»

Во-вторых, надо учить детей употреблять слова в полной и уменьшительно-ласкательной форме: зайка, зайчик, заяц, зайнышка; мишка, мишенька, мишутка и т.д. С целью получения разных ответов на один и тот же вопрос педагог может побуждать детей такими обращениями: «А как можно назвать зайца (медведя и т.д.) ласково?»

В-третьих, полезно активизировать в речи детей простейшие фразы из сказок в ходе их инсценировок: «Я – волк» – «Я – лиса» - «Иди к нам жить» (сказка «Теремок»).

В-четвертых, необходимо обучать детей произвольному запоминанию коротких стихов, потешек.

И наконец, по мере ознакомления детей со своей группой, с помещениями детского сада нужно развивать ориентировку в окружающем: понимание расположения предметов в пространстве и относительно друг друга в пределах групповой комнаты, участка и других помещений; усваивание их названий и по мере усвоения использование в коммуникативных целях (на окне, на столе, на полке, в уголке, в шкафу, в чашке, за окном, за шкафом).

В результате обучения дети должны приобрести следующие навыки речевого общения:

*осознанно воспринимать речь взрослых (вслушиваться в речь окружающих, правильно выполнять словесные инструкции);

*активно пользоваться звукоподражаниями

* пользоваться в общении ситуативной речью, как по побуждению взрослых, так и по собственной инициативе.

Самым важным достижением детей за первые три месяца обучения следует считать появление у них речевой активности и желания говорить. Все дети в общении начинают активно пользоваться речью, охотно отвечают на вопросы взрослых на занятиях, по своей инициативе вступают в общение с воспитателями, друг с другом. Основные синтаксические конструкции, которыми дети пользуются в общении, - слово-предложение, словосочетание.

В дальнейшем дети должны приобрести следующие навыки речевого общения:

* понимать и уметь употреблять грамматические формы единственного и

множественного числа (один-много), полную и уменьшительно-ласкательную форму слов;

* употреблять существительные в сочетании со словом много (много кубиков, много мишек, столов, игрушек и т.д.), а также полную и уменьшительно-ласкательную форму слов (дом-домик);

* пользоваться в ответах придаточными предложениями (чтобы пить, чтобы слушать, чтобы смотреть).

Самыми важными достижениями ребенка за учебный год следует считать следующие: накопление определенных речевых средств и овладение умением пользоваться ими в общении с окружающими; усвоение лексических и некоторых грамматических значений слов и правильное употребление их в организованной учебной ситуации и вне её; овладение некоторыми простыми структурами предложений в побудительной и повествовательной форме.

В дальнейшем обучение необходимо строить с опорой на первоначально заложенный фундамент, т.е. на перечисленные выше навыки. Простейшая ситуативная речь, возникающая в раннем возрасте, не исчезает с появлением контекстной речи, а сосуществует с нею. Поэтому решение новых, более сложных задач должно сочетаться с простыми ситуативными формами общения, усвоенными на первом году обучения.

ГҮЛБАРШЫН БАҒАТҚЫЗЫ ТҰЯҚБАЕВА
№6 «Золотая рыбка» бөбектер бақшасы
Павлодар облысы Екібастұз қаласы

ҮШТІЛДІЛІККЕ БАУЛУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК ЖОЛДАРЫ

Әрбір ел қоғамның және сол өмір сүріп отырған заманның талабына сай, сұранысты қанағаттандыру мақсатында ілгері жылжып отырғанда ғана дамиды. Осы жолда қадамдап келе жатқан дамушы елдің бірі – біз. Елбасы Н.Назарбаев өз сөзінде: «Тілдердің үштұғырлығы мәдени жобасын кезендеп жүзеге асыруды қолға алуды ұсынамын. Қазақстан бүкіл әлемге халқы үш тілді пайдаланатын мәдениетті ел ретінде танылуға тиіс. Бұлар - қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі – жаһандық экономикаға ойдағыдай кіру тілі» деген салиқалы үндеуінен бастау алған болатын. Еліміздің өркендеуіне атсалысуда маңызды сала санатына жататын білім беруде қызмет етіп жүргендіктен мемлекет басшысы қолға алған істі, басты бағытты жүзеге асыру – біздің азаматтық әрі кәсіби міндетіміз. Балалардың мектепке дейінгі жаста әлем туралы жаңа мәліметтерді білуге ұмтылысы, қоршаған ортаны танып білуге деген талпынысы, бақылау жасауға, өздігінен ізденуге әрекет етуі табиғи қалыпты жағдай. Әрбір бала туылғаннан әр нәрсені «зерттеп» білуге, ізденушілік белсенділігі басым болады. Баланың ішкі сезімі әлемді түсінуді, қоршаған ортаны танып-білуді қалайды.

Тәрбиеші ережелерді толық зерттеу жұмысында пайдаланса, барлық тапсырмаларды

табысты шеше алады. Ең бастысы, бұл жұмысты орындауға шығармашылық ізденіс керек. Біздің балабақшада балалардың сөздік қорын дамытуға, олардың күнделікті өмірде қолданатын сөздерді үш тілде айта білуіне ерекше мән береді. Балалармен сөздік жұмыс жүргізу ісі үш тілдің негізгі бір міндеттері болып есептеледі. Балалармен үш тілде сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, атын атай білуге, қасиеті мен сапасын, түр-түсі және пішінін ажырата білуге, өмірдегі, қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы ұғым, түсініктерін дамыта отырып, белсенді түрде үш тілде қарым-қатынас жасай білуге үйретеміз. Үш тілді қолдана отырып, ертегілер көрмесін жиі ұйымдастырамыз. Балалар қазақша, ағылшынша, орысша сөйлеп, кейіпкерлер, батырлар рөлін ойнайды. Балалар үш тілде жақсы сөйлеуі үшін мнотехника схемасын қолданамыз, рөлдік ойын балалардың үш тілді еркін сөйлеуге сенімін оятады. Балалардың сөздік қорларын дамыту үшін ойын, тапсырма, жаттығулар, мақал-мәтелдер және түрлі-түсті плакаттарды жиі қолданылады. Осы тапсырмаларды орындағанда балалар айналасындағы нәрселерден өзіне қызықтысын

таңдап алады. Баланың бір ерекше қасиеті үш тілде сөйлеуден еш жалықпайды

«Ұстазы жақсының – ұстамы жақсы» демекші, шәкірт бойына ұлтжандылық пен ұстамдылықты сіңіріп, үш тілді меңгерте отырып, оларды тек қана сөйлеуге емес, сондай-ақ ойлауға, күнделікті тұрғыда қолдануға бейімдеу. Баланың тілдік артикуляциясына ағылшын тілінің маңызы зор. Ағылшын дыбыстарын айтқыза отырып, тілдерін шынықтыруға және дыбыстарын анық әдемі айтуға үйретеміз.

Шығыс нақылында: «Егер бір жылынды ойласаң, дән сеп; он жылынды ойласаң, ағаш ек; бір ғасырынды ойласаң, жақсы адам тәрбиеле» дейді. Отанымызға лайық ұрпақ өсіру, оның бойына адалдық, тазалық, қоғамның болашағына еңбек етуге құштарлық сияқты мінез-құлықты дарыту менің міндетім екенін саналы түрде түсінемін. Сондықтан балабақшада балалардың ой-өрісін, дүниетанымын дамыту, үш тілде сөйлеу, тілді құрметтеу бойынша жұмыстар жүргіземін.

Балалар жаңа технология Марблс тастарын қолдану арқылы суреттерді түсіне сай етіп бояуға, түстері мен пішініне сәйкес етіп тастарды қоюға үйренді. Қол бұлшық еттері дамиды, түстерді үш тілде атайды және ажырата біледі.

Балалар сонымен қатар, геометриялық пішіндерді де үш тілде таниды. Марблс тастарымен балалар геометриялық пішіндерді құрастырады. Қалаған түспен бояп, бір пішін шығаруға үйренеді. Балалар пішіндерді үш тілде атай білуіне көптеген үлес қостық, мысалы, Шеңбер, Круг, Circle, Шаршы, Квадрат, Square. Үшбұрыш, Треугольник Triangle, Тіктөртбұрыш, Прямоугольник, Rectangle.

Өзімнің тәрбиешілік жұмысым барысында Лэпбук әдіс – тәсілін балаларға үйреттім. Лэпбук «Ойыншықтар», «Күз» жыл мезгіліне және «Сандарды танып біл» тақырыбына жасалды. Балалар Лэпбук арқылы ойындарды, пазлдар мен баулар, түйме тағу, суреттерді құрастыру тәрізді жұмыстар атқарды. Күз мезгіліндегі Лэпбукта трек сызбалар мен ТРИЗ технологиясы қолданылды.

Қарапайым математикалық ұғымдарды қалыптастыру ұйымдастырылған оқу қызметінде қолданылатын тапсырмаларда ой-өрісіне, зейініне байланысты ойындар жасалады. Тапсырма бойынша сандарды танып, үш тілде атап, заттармен сәйкестіре алады. Балалар сандарды санап үйренеді, үш тілде атайды. Балалар сандардың түстеріне қанша және неше тас қою керек екенін біледі. Марблс тастарын

қолданып, сандарды үш тілде санайды. Санның түсіне қарай және санына қарай тастарды санап, орындарына қоя алады.

Балалар өздері тұратын мемлекетін, туған жері мен Отанын білсін деген мақсатта ата-аналар мен өзім қатарлас жас мамандарға ашық сабақтар жиі өткіземін. Балалармен Қазақстан мемлекетінде тұратын басқа ұлттар жайлы, әр ұлттың өзіне тән салт-дәстүрі, тағамы, ұлттық киімдері мен тілдері болатыны жайлы көптеген тапсырмалар орындалады. Ойын ойнай отырып, балалар әр ұлтқа сәйкес суреттер арқылы білімдерін кеңейтеді, ойлау қабілеттері дамиды. Барлық ұйымдастырылған оқу қызметінде үштілділікті сақтаймын. Мысалы, ғарыш күніне сай балалар ғарыш кемесінің макетін жасады, ата-аналармен үш тілде «ұшақты құрастыр» дидактикалық ойыны өткізілді. Серуен кезінде бірнеше спорттық және қозғалмалы ойындар өткізіледі. «Қуып жет те, ұстап ал», «Мысық пен торғай», «Торғай мен көліктер» ойындарға байланысты маскалар мен атрибуттар қолданамыз.

Ең бастысы, тәрбиешілік тәжірибемде табысты жұмысты орындауға шығармашылық ізденіс керек деп ойлаймын.

Ол үшін:

1. Істі орындауда балалардың өздері дербес әрекет етуіне жағдай жасау, тәуелсіз болуға және тікелей нұсқау беруден аулақ болу;
2. Баланың ынта-ықыласын жойып алмау;
3. Өздері жасай алатын жұмыс жасау үшін, өзіңіз жасап беруге ұмытылмау;
4. Бағалау, пайымдау ойларыңызды айтуға асықпау;
5. Білімді меңгеру процесін басқаруда балаларға көмек жасау;
6. Оқиғалардың, құбылыстардың заттар аралығындағы байланысын бақылап отыру;
7. Зерттеу кезіндегі проблемаларды шешуде дербес шешім қабылдауын қалыптастыру;
8. Ақпараттарды талдауда ой қорыту негізінде жинақтау, қарама-қарсы логикалық ойларды топтастыра білуге назар аудару.

Менің ойымша, тәрбиеші мамандығына байқампаздық, зейін, ақыл-ой, ерік-жігер, шыдамдылық, ұстамдылық, шыншылдық, адалдық, қарапайымдылық, шеберлік, мейірімділік, ізеттілік, ізденімпаздық, ұйымдастырушылық қасиеттер қажет. Адамгершілік сапаларды берген тәрбиеші баланың әрі қарай дамуына ықпал етіп, мінез-құлқында өшпес із қалдырады. Мен тәрбиешімін, өз мамандығымды мақтан етемін!

